

Dítě mezi dvěma světy

Jak se vypořádat s rozvodem rodičů?

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

milísek
centrum mladé rodiny milevsko

Dítě mezi dvěma světy

Jak se vypořádat s rozvodem rodičů?

Milevsko

2021

Dítě mezi dvěma světy

Jak se vypořádat s rozvodem rodičů?

Centrum mladé rodiny Milísek, z.s.

Text: pracovníci Centra mladé rodiny Milísek, z.s.

Ilustrace a korektura: Mgr. Michaela Havlová

Psychologické posudky: PhDr. Jaromír Matoušek

Vydáno v rámci projektu Dítě mezi dvěma světy

Číslo projektu: CZ.03.2.X/0.0/0.0/17_076/0011395

Tato kniha je jedním z výstupů mnoha aktivit projektu Dítě mezi dvěma světy (CZ.03.2.X/0.0/0.0/17_076/0011395), který je spolufinancovaný z prostředků Evropských sociálních fondů prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Projekt Dítě mezi dvěma světy je zaměřen na podporu dětí ohrožených důsledkem rozvodu rodičů. Snaží se očekávaná rizika rozvodové situace zmapovat, předcházet jim a zmírňovat jejich dopady. Cílovou skupinou jsou děti z rodin, které se na rozvod chystají, jsou v probíhajícím rozvodovém řízení či rozvod jejich rodičů již proběhl. Projekt zároveň nabízí oporu i jejich rodičům.

Realizátorem projektu je Centrum mladé rodiny Milísek, z.s.

Úvod

Pokud se ti do ruky dostala tato knížka, pravděpodobně prožíváš teď období, v němž se tvoji rodiče rozvádějí nebo rozcházejí. Možná tě ale jen zajímá, co se tu dočteš a třeba pak budeš schopen pomoci někomu z tvých blízkých, třeba i tím, že jim knížku ukážeš. Tato kniha obsahuje tři příběhy dětí, které byly přibližně ve stejném věku jako ty a rozváděli se jim rodiče. Děti popisují události ze svého života. Říkají, jak se cítily, co pro ně bylo těžké a jak to vidí teď po několika letech a s odstupem.

Můžeš tu najít spoustu tipů, jak se s touto nelehkou situací, která tě potkala, vypořádat. A pokud ne vypořádat, tak najdeš alespoň informace o tom, na koho se můžeš obrátit. Neboj se, nejsi v tom sám a na světě je spousta holek a kluků, kteří právě prožívají stejné nebo podobné věci.

V klidu si přečti všechny příběhy. Mohou ti pomoci pochopit, proč nastalo v tvém životě těžké období. To, že se rozpadl vztah rodičů se bohužel stává, ale ty navždy zůstáváš jejich milovaným dítětem, navždy to je a bude tvá maminka a tvůj tatínek, i když už spolu nebudou žít a nebudete spolu bydlet.

Ať už si z knihy vezmeš cokoliv, držíme ti pěsti, ať nastalé starosti pro všechny zúčastněné rychle odezní. Přejeme ti, aby sis s oběma rodiči, byť možná samostatně, užíval krásné a klidné chvílky, na které budeš dlouho vzpomínat. Ať jsou pro tebe dospělí oporou a jistotou. Ať i oni zvládnou řešení životních problémů v co nejvíce klidné atmosféře.

Pokud bys přeci jen uvítal pomoc od nějakého odborníka, na konci knihy najdeš kontakty, kam se můžeš obrátit. Drž se!

Potřebuju vědět, co se děje!

Nikdo mi nerozumí!

Proč?
Proč?

Bude se mnou někdo mluvit?

Co mám dělat?

Je tady pro mě někdo?

Co jsem provedl?

Jsem sám?

sám
sám
sám

Co se děje?
Proč?

Je to beznadějně?

Můžu za to já?

Proč?
Proč?
Proč?
Proč?

NEJSI SÁM,
POMŮŽEME TI!

Velké díky patří PhDr. Jaromíru Matouškovi za odborný dohled nad vznikem knihy.

Přečti si můj příběh, třeba ti pomůže.

Ahoj, jmenuji se Eliška a chtěla bych ti vyprávět příběh mé rodiny.

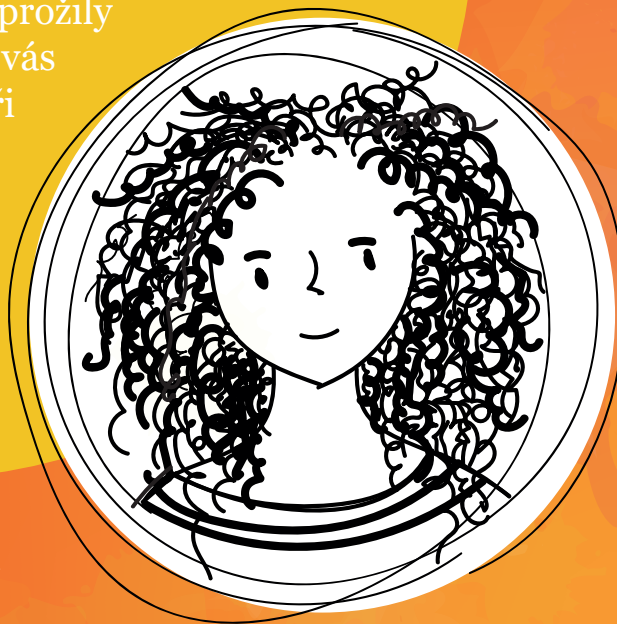
Když mi bylo osm let, naši se rozvedli a v mém, do té doby poklidném dětském životě, zavládl chaos a zmatek. Pociťovala jsem v sobě strach a beznaděj. Byla jsem na své rodiče našťvaná a občas jsem se k nim nechovala zrovna hezky.

Teď už jsem dospělá a spoustu věcí chápu jinak. Rodiče mám ráda a vztahy s nimi už se po čase urovnaly. Občas to ale nebylo úplně jednoduché.

Ráda bych ti o tom vyprávěla. Třeba zrovna prožíváš něco podobného a vždycky je dobré vědět, že jsou i další rodiny, které prožívají či prožily podobný životní scénář. Nebo je u vás doma všechno v pořádku a ty si při čtení tohoto příběhu uvědomíš, jak moc jsi za to rád.

Ať už je to tak, nebo tak, věřím, že si z tohoto příběhu něco odneseš.

Jsem Eliška a je mi osm let.

Eliška

1. kapitola

Je podzim a mně je osm let. Moje sestra je o dva roky mladší. Žijeme s mamkou a taťkou v podkroví malého domku se zahradou. V domě s námi bydlí i babička s dědou, maminčiny rodiče. Jednoho krásného večera se vracíme společně s tátou z tradiční pouťe, která se koná každý rok touhle dobou ve vesnici, ze které taťka pochází a kde žijí naši druzí prarodiče. Letos jsme tam byli poprvé sami, bez mamky. Ta musela být v práci, ostatně jako pořád poslední dobou. Stavujeme se za mamkou v práci, společně s taťkou jsme jí koupili perníkové srdíčko s nápisem. Vypadá, že jí srdíčko udělalo radost. U maminky v práci se dlouho nezdržíme, je neděle a zítra vstáváme do školy. Všichni tři jí dáme pusu a rozloučíme se s ní.

Druhý den si nás po škole vyzvedne mamka. Cestou ze školy si společně povídáme. Z ničeho nic říká: „Holky, víte, s tátou už si nerozumím, nechci s ním dál žít, chci se s ním rozvést.“ Přišlo to strašně nečekaně! Marně v sobě hledám nějaké důvody, které k tomu mámku vedly. Společně nám bylo dobře, taťka se o nás dokázal dobře postarat. Každoroční dovolená u moře byla samozřejmostí, výlety, nákupy a na tu dobu i spousta krásných hraček. Je pravda, že byl otec trochu přísnější, ale hodný. Společně jsme tvořili rodinu a mně to takto vyhovovalo. Večer přijel táta z práce, mamka mu vše oznámila jako hotovou věc. „Mám někoho jiného a holky chtějí zůstat se mnou.“

Zasáhlo ho to stejně jako mě a ségru, ten večer si vybavuji jako večer plný pláče, hádek a strachu. Strach jsem pocítovala hlavně já, bylo mi sice jen osm let, ale spousta věcí jsem si v té době už uvědomovala a chápala. Jak tohle dopadne a co s námi bude? Co taťka? Když s námi odpoledne mamka mluvila o kroku, který se večer chystá udělat, nepřikládala jsem tomu zas až tak velkou váhu. Míru závažnosti jejího rozhodnutí jsem si

uvědomila až při vyhoceném večerním zážitku. Do všeho toho chaosu tehdejšího večera, se ještě zapojili babička s dědou. Děda se přikláněl na stranu našeho táty a zlobil se proto na mámu. Babička zastávala opačný názor. Došlo na výhrůžky o vystěhování se z jejich domu, v němž jsme doposud všichni žili. Taťka si pozdě večer, byla už tma, sbalil pár svých věcí a odjel. Co se mnou a sestrou bude? Kdy uvidíme taťku? A budeme se opravdu muset odstěhovat z našeho domova? Myslím, že se nám taťka brzy ozval. Dočasně se nastěhoval ke svým rodičům do domu, ze kterého pocházel. Ještě jednou si přijel pro nějaké věci, a tím náš společný rodinný život ve čtyřech definitivně skončil.

Jak to vidím dnes?

Zpětně si myslím, že nás mamka měla na celou situaci připravovat a víc si s námi povídat o tom, co bude jinak a co zůstane stejné. Asi bych v té době ocenila, kdyby celou věc věděl dopředu i taťka a společně, jako rodina jsme mohli pracovat na nějakém nejrozměnějším řešení pro nás všechny. Nevím, zda moji rodiče v té době věděli o možnosti mediační služby a pokud ano, zda by byli ochotni ji navštěvovat, ale věřím, že pomoc mediátora by byla přesně to, co by naší rodině pomohlo.

2. kapitola

„Holky mám někoho jiného, nebude to pro vás možná překvapení. Je to Tonda, kterého znáte z mé práce.“ Cože, Tonda? Napadlo mě. Poslední dobou jsme s Tondou a jeho dvěma dětmi trávili téměř všechny volný čas, tedy ten volný, kdy jsme byly jen s mamkou a taťka byl v práci. Myslela jsem si, že jsou to prostě jen kamarádi z práce! Postupem času mi docházelo, že všechny ty naše společné výlety se odehrávaly za tátovými zády. Celou dobu jsme se sestrou tomu rozpadu naší rodiny nevědomky přihlížely a nemohly nic udělat. Bylo mi smutno. Jak se asi má taťka?

Počáteční výkřiky o vystěhování se z rodinného domu postupem času ochladly a my se sestrou byly rády, že se nebudeme muset nikam stěhovat. V té době nás začal Tonda se svými dvěma dětmi navštěvovat mnohem častěji a já si uvědomovala, že mi jejich přítomnost v našem bytě vadí. Dětský pokoj je přece náš, hračky v něm jsou taky naše. Neviděla jsem jediný důvod, proč bych těm dvěma mladším dětem měla půjčovat hračky a dělit se s nimi o svůj prostor. Už přesně nevím po jak dlouhé době, ale Tonda s námi začal žít.

Se sestrou jsme pravidelně jezdily k taťkovi a našim prarodičům. S tátou to bylo prima. Pamatuji si, že jsme hodně času trávili někde na výletech, chodili na zmrzliny a na večere do restaurace. S babičkou a dědou jsme se ségrou vycházely dobře a líbil se nám život na vsi. K domu přiléhala velká zahrada, která nabízela spoustu prostoru k vyžití. Hrávaly jsme na schovku, pinkaly si s míčem, jezdily na kolech. Mimo zahradu k domu patřil i dvůr, který obývala domácí zvířata.

Po dvorku pobíhaly slepice, chlívěk obývalo prase Pepa, z králíkáren na nás zvědavě vystrkovali čumáčky dědovi králíci a sem tam se tu potuloval místní kocour. Víkendy u taťky jsme si vždycky užívaly do chvil, při nichž táta společně s babičkou začali špinit naši mamku. Vyptávali se nás, jak se máme doma. Říkali, že naše mamka může za všech-

Nechce
mít nic
společného!

Takhle je nám líp!

Llá
yenská!

Uzala mu
peníze!

no, že je to zlá ženská, taťku prý obrala o peníze.

Nevzpomínám si, co přesně všechno jsme se o mámě vždycky dozvídaly, ale nebývalo výjimkou, že si od nich vysloužila i mnohá hanlivá pojmenování. Proč nás s tím pořád někdo zatěžuje, tohle je přeci mezi dospělými. Oba jsou naši rodiče a máme je rády, nechceme poslouchat, jaký kdo z nich je a není. Připadala jsem si jako mezi mlýnskými kameny. Přistoupila jsem, ač nedobrovolně, na tenhle způsob nového života a dospěláci místo toho, aby se nám to jako dětem snažili ulehčit, dělali všechno možné, jen nám celou situaci rozhodně neulehčovali. Asi měli spoustu starostí sami se sebou a na nás se prostě zapomnělo, nebo jim na to nezbývaly síly.

Jak to vidím dnes?

Při rozvodu rodičů zpětně řadím z pohledu dítěte k nejdůležitějšímu, aby se spolu dokázali i nadále dohodnout. Rozvodem zaniklo manželství, nikoli však rodičovství a dítě je tak společným závazkem do konce života. V době, kdy se naši rozváděli, bych ocenila, aby se mezi sebou nešpinili. Ten spor byl mezi nimi a ani jednomu z nich nepříslušelo nás jakkoliv ovlivňovat a přiklánět na svoji stranu.

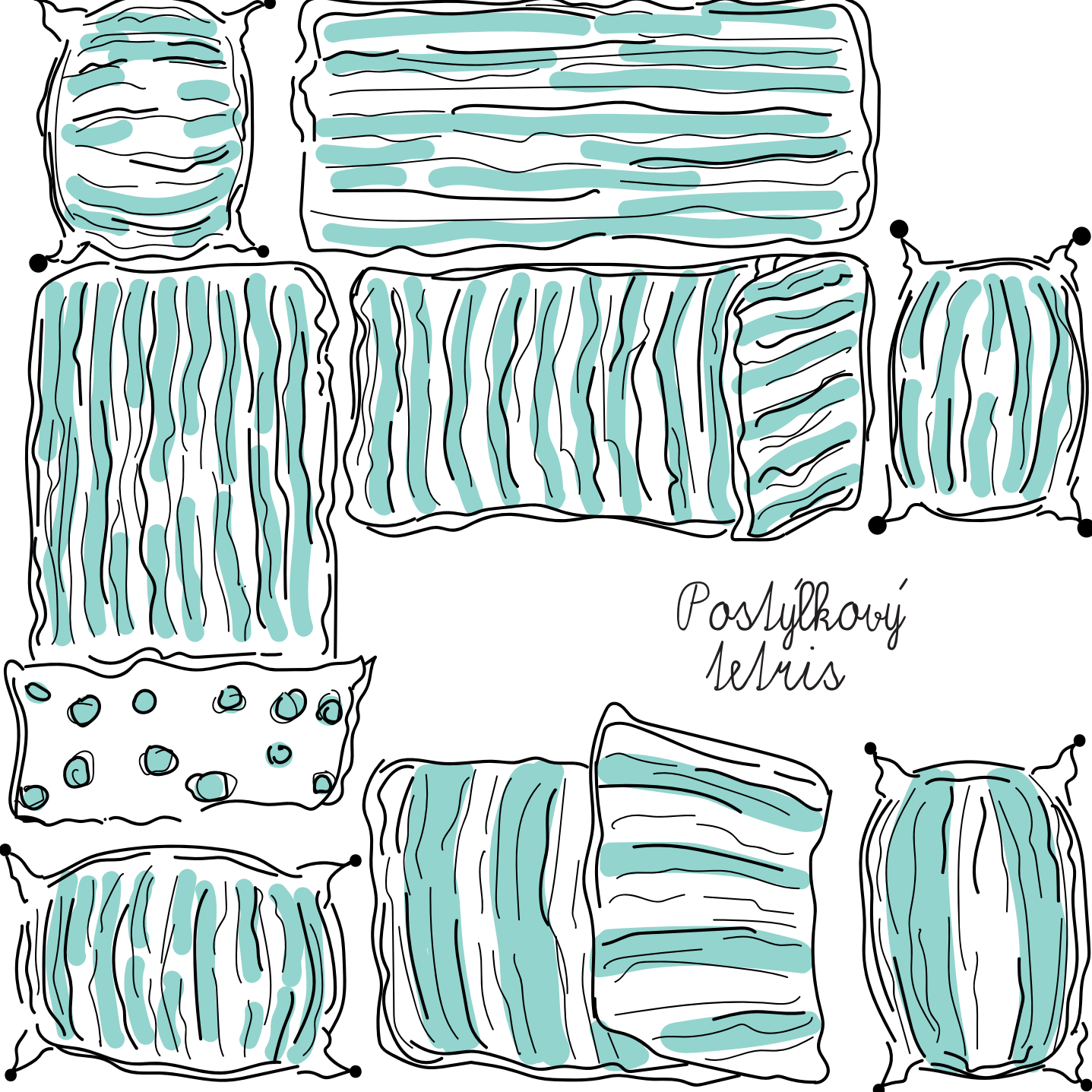
3. kapitola

Čas běžel. Doma s námi bydlel Tonda a většinu času i jeho dvě děti. Do našeho pokoje tak přibyly další dvě postele a z pokojíčku nás dvou se stal i pokoj dvou, v podstatě, cizích dětí. Nedokázala jsem se s tím smířit. Nechci v našem pokoji nikoho jiného a rozhodně se nechci o nic dělit. Nikdo se na nic nezeptal a teď máme takhle žít s určitou samozřejmostí a bez řečí. Nikdy jsem na to nepřistoupila a začala dělat všechno pro to, abych všechny tři nezanvané návštěvníky z našeho domova vypudila. Na děti jsem většinu času nadávala a Tonda neposlouchala a byla na něj drzá. „Není to přece můj táta, nechápu, proč bych ho měla poslouchat!“ Můj taťka mě v tomhle názoru při každé návštěvě ještě podpořil a já nepolevila. Viníci byli jasní. Všechno vedlo k tomu, že jsem se často hádala i s mamkou, která Tonda i jeho děti bránila. Nevím přesně, jak to trvalo dlouho, ale přišlo mi to jako věčnost.

Na své dětství v této době proto nevzpomínám moc ráda. Jasně, byly i světlejší chvílky, ale bohužel mě spíš ovlivnilo všechno to špatné, co se kolem mě dělo. Aby toho nebylo všeho málo, nastala nyní ještě divnější doba. Mamka s Tondou neměli moc peněz. Nevím, čím to bylo, a nikdy jsem se to ani nedozvěděla. Stávalo se, že se nakoupila spousta nových věcí, jelo se na velkolepý výlet a pak zase nastalo období, kdy se nic moc nekupovalo, spíš se šetřilo, kde se dalo. Půjčky. Nevýhodné, rychlé, s vysokými úroky a později i s vysokými pokutami za pozdní splácení.

V téhle zlomové době nám taťka při jednom z víkendů u něho představil Alenu. „Holky tohle je Alena, dnes společně s námi pojedete do ZOO.“ Stály jsme jak přibité. Alena nám oběma podala ruku a představila se nám. „Doma mám taky jedno dítě, je to kluk Tomáš a je mu šest let.“ Hm, bezva, další vetřelci! Napadalo mě.

Ten den, jak si ho vybavuji, byl senzační. Počasí bylo krásné a v ZOO probíhaly oslavy Dne dětí, takže kromě pozorování exotických zvířat jsme se se sestrou účastnily

Poslylkový
tebis

i spousty soutěží. Soutěž v malování zvířátek křídou na chodník jsem tenkrát vyhrála a ségra byla druhá. Mluvily jsme do mikrofону, do živého vysílání rádia. To byl zážitek. Cestou k babičce jsme se stavili na dobrou večeři, mohli jsme si dát, co jsme chtěli. Byl to opravdu krásný den plný zážitků, Alena se zdála fajn. Ona i taťka se nám celý den plně věnovali. Já byla nadšená.

Jak to vidím dnes?

S představováním nových partnerů dětem by rodiče neměli chvátat. Jako dítě jsem potřebovala čas zvyknout si na ty neznámé lidi, kteří se měli stát součástí mého života. Ještě větším oříškem bylo v této době zvyknout si na děti těch nových partnerů, které se z ničeho nic staly mými „sourozenci.“

4. kapitola

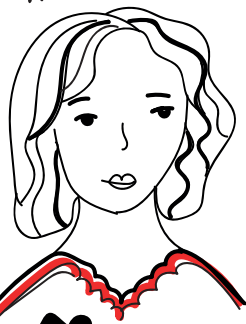
Po nějaké době se Alena i se svým synem Tomášem nastěhovali k tátovi. Taťka po dobu, co bydlel společně s babičkou a dědou, částečně zrekonstruoval starý domek po mé prababičce. Dům babičky a dědy dělil od druhého domku jen dvorek se zvířaty. Taťka společně s Alenou a Tomášem tam začali žít a Tomáš se velmi rychle spřátelil s babičkou i dědou. Netrvalo dlouho a začal jim říkat „babi“ a „dědo“. Se sestrou jsme se tomu dost divily. Tomáš se stal nejmilejším „vnoučetem“ a my byly odsunuty na druhou kolej. Doma u mamky se nic zásadního nezměnilo. Peníze spíš nebyly než byly a moje spory s Tondou i s mamkou trvaly pořád. Pamatuji si, že jsem se doma necítila moc dobře. Necítila jsem v nikom oporu. V té době jsem si za svého parťáka zvolila jídlo. Sladké, slané, nezdravé. Bylo mi to jedno. Pocit plného žaludku mě dělal šťastnou. Bohužel se to zanedlouho projevilo na mém těle. V té době mi mohlo být něco kolem deseti let. Byla jsem tlustá, brejlatá holka, co se jí ve škole děti smějí a doma necítí v nikom zastání. Cítila jsem se nešťastná.

„Čekáme s Alenou miminko,“ oznámil nám při jedné z návštěv táta. U taťky nám bylo dobře, líbilo se nám, že můžeme být často venku. Taťka s Alenou nás brali na procházky, v létě jsme pekli buřty, pomáhali jsme Aleně vařit a začala mě učit hrát na kytaru. To mě bavilo. V tom, že se nám narodí další sourozenec, jsme se sestrou neviděly žádný problém. Dokonce jsme se i těšily, že budeme miminko opečovávat a starat se o něj.

Když se naše nová sestřička narodila, zavolal nám taťka na mobil, aby nám tuhle novinku oznámil. Měly jsme radost. Do porodnice nás nikdo nevzal, a tak jsme miminko viděly až za nějaký čas, když jsme jely k tátovi na víkend. Všechno probíhalo téměř normálně, jen Alena se k nám zdála být nějaká odměřená. Překvapilo nás to, ale kolem miminka byla spousta starostí, a tak jsme Aleninu nevrlost přikládaly tomu. Babička a děda se plně věnovali svým „vnoučatům“. Do téhle kategorie jsme ale se sestrou zapadaly jen

"lála"

máma

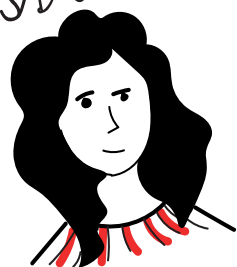

lála

"máma"

"sestra"

"bratr"

"sestra"

já

sestra

Vypadá to,

že jsme rodina Rusíli.

Bratře Liško,...

zpola. Tomáš a miminko byli na prvním místě a bylo to očividné. Babička nám urputně vyprávěla, co s Tomášem zažili při výletování do okolí a při starání se o domácí zvířectvo, jak společně vozili kočárek a vůbec jak je Tomáš strašně šikovný a hodný.

„A my snad nejsme? Vždyť to ani není jejich vnuk a vypadá to, že ho snad dokonce mají radši než nás,“ říkaly jsme si večer se sestrou. Veselé povídání to nebylo. Alena byla podrážděná při každé naší návštěvě a úkolovala tatku tak důsledně, že mu nezbývalo moc času, který by nám mohl věnovat. Byly jsme smutné. Čekaly jsme třeba celé odpoledne, s vidinou, že k večeru se s námi půjde tatka projet na kole, jak nám slíbil. Hrály jsme si venku a čekaly. „Dnes už to nestihnu, holky, musím Alče pomoci s masem.“ Obdobné situace se několikrát opakovaly. Byly jsme strašně našťvané a zklamané.

Pamatuji si, jak jsme se jedno odpoledne se sestrou „uklidily“ do místnosti, kde jsme spaly a povídaly si o tom, jak je to u tatky strašné. Alena se k nám nechová hezky, všechno se točí kolem Tomáše nebo mimina a tatka se snaží zavděčit všem a na nás se kolikrát ani nedostane. Dohodly jsme se, že tam nechceme jezdit. U nás doma to taky nebylo ideální, ale Tonda se s námi snažil alespoň vycházet a nedělal rozdíly mezi námi a jeho dětmi. Po strašném víkendu u tatky jsme nasedli do auta. Bylo ticho.

„Tati, víš, my už k vám nechceme jezdit,“ řekla jsem do ticha. „Nechápu, co se vám u nás nelíbí, snažíme se dělat, co jen můžeme,“ řekl na to tatka. „Může za to Alena, tati, nechová se k nám hezky a není nám tam s ní dobře.“ Pak už se celou cestu mlčelo a po tvářích se mi valila spousta slz.

Jak to vidím dnes?

Když jste malé dítě, potřebujete cítit lásku a mít pocit bezpečí. Pocit, že se máte o koho opřít. Rodiče jsou pro vás ti, které chcete vidět šťastné, vyrovnané a spokojené. Jako děti své rodiče potřebujeme vidět „velké“, abychom se cítily v bezpečí. Jestli se vlivem jakýkoliv okolností necítíš v bezpečí a máš pocit, že opřít se nemáš o koho, neboj se říct si o pomoc. Můžeš se svěřit třeba třídnímu učiteli, školnímu psychologovi a nebo se na internetu poohlédnout, zda se ve tvém okolí nenachází nějaká organizace, která se zabývá sociální problematikou. Pokud se na to cítíš, zkus si promluvit i se svými rodiči. Řekni jim, co se ti na vaší domácnosti líbí a nelíbí, co bys chtěl udělat jinak a pokuste se společně najít řešení problému. Ať už se obrátíš na kohokoliv, sdílením svého trápení uděláš počáteční, velký krok na cestě k lepším zítřkům.

Proč se tak chorají?

! To si snad děláte srandu!

Co má tohle znamenat?

Ničemu nerozumím!

Mám vůbec v někom

oporu? ☹

Co mižu udělat?

Tohle nedává smysl!

pomoc
pomoc
pomoc
pomoc

WT*

Jak se to stalo? ☹

5. kapitola

K tátovi nejezdíme. Nepamatuji si, jestli se nějak domluvili s mamkou, ale nejezdíme tam. Nechceme. Doma se nic nemění. Pořád s každým bojuji. S mamkou, s Tondou, s jeho dětmi a asi i sama se sebou. Mám pocit, že se svět zbláznil a nikdo mi nerozumí. Hodně jím, to mi dělá radost. Jsem tlustá. Ve škole mám svoje kamarádky a ty mě mají rády takovou jaká jsem, ostatní spolužáci se mi často smějí.

Se školou jedeme na hory a já nějakým zázrakem jedu taky. Peníze asi zrovna vyšly. Mamka mi koupila novou zimní bundu s oteplováky z časopisu. Udělalo mi to velkou radost, lyže jsem měla od tety po svém bratranci. Teta, tátova sestra, se s námi a naší mamkou tajně scházela. Nikdo nesměl vědět, že je s námi v kontaktu. Zřejmě by ji babička s dědou vyhubovali za to, že se vídá s naší mamkou a s námi přes to všechno. Myslím si, že jsme se sestrou, po našem zásadním rozhodnutí nejezdit k tatškovi, u nich klesly a vysloužily si nálepku nevděčných a rozmazlených holek.

Odjeli jsme na hory a hned při první návštěvě svahu nezapomněl instruktor zmínit moje zastaralé lyže. Bylo mi trapně. Na hory jsme nejezdili, a tak jsem ani neměla ponětí, že zastaralé jsou. Ten týden na horách byl hezký. Byla jsem ráda, že jsem mohla jet. Jednou večer pro nás učitelé uspořádali v klubovně večírek. Společně s kamarádkami jsme se hodně těšily. Netrvalo dlouho a po příchodu do klubovny šly holky tancovat s kluky z naší i vedlejší třídy. Já nešla, žádný z kluků pro mě nepřišel. „Jsem tlustá, hrozná a nešťastná,“ pomyslela jsem si. Šla jsem na pokoj a brečela do polštáře.

Nevděčná
holka

Děkuju pěkně, ještě mi dejte nálepku na čelo.

Rozmarylená
holka

6. kapitola

Táta se nám neozývá ani když máme narozeniny nebo svátek. Vánoce nevyjímaje. Bydlí od nás dvacet kilometrů a neviděly jsme ho asi dva roky. Letos končím základku. Volba nějaké daleké střední školy se mi zdá jako dobré řešení toho, jak utéct z domova, kde nejsem spokojená. Již několikátým rokem chodím do dramatického kroužku, ráda se starám o děti známých. Pedagogická škola se zaměřením na dramatickou výchovu se mi zdá jako nejlepší varianta. Bonusem je, že je dostatečně daleko od místa našeho bydliště, takže budu muset být na internátu. Moje nejlepší kamarádka má stejné zájmy jako já a pedagogická škola by se jí také líbila. Rozhodly jsme se, že tam půjdeme spolu.

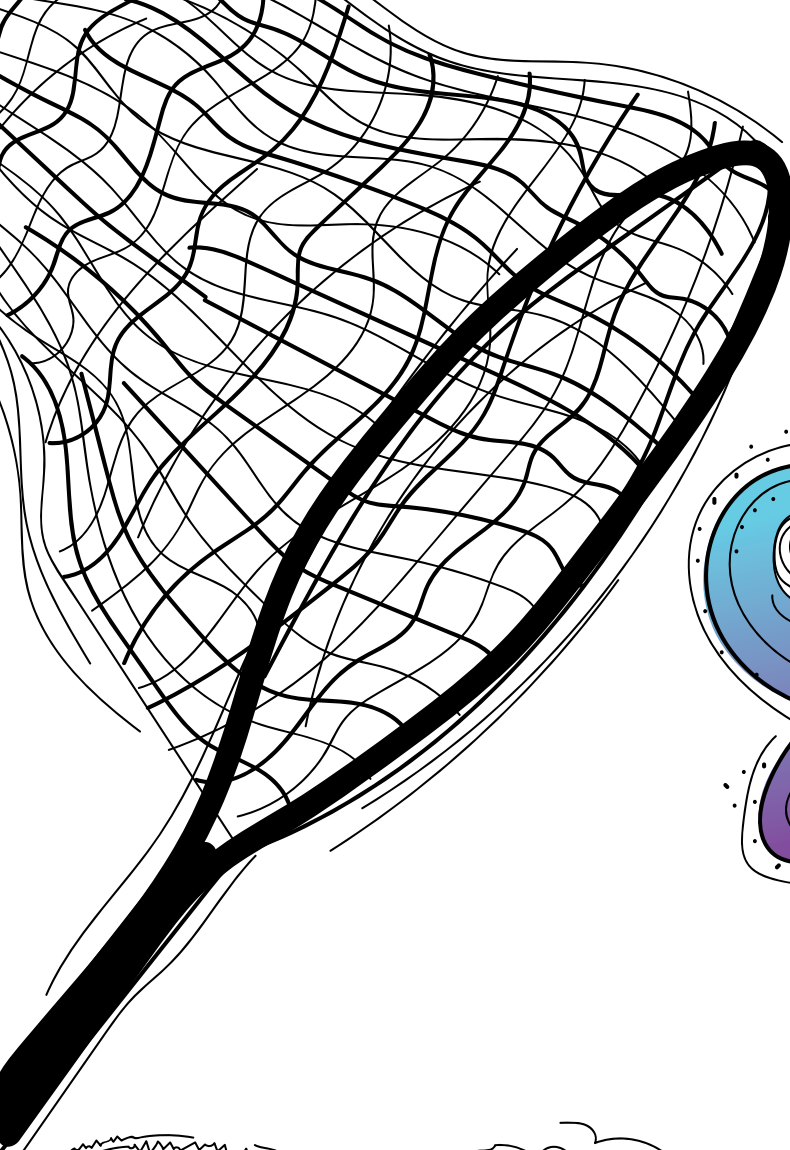
Její rodiče nás vzaly na den otevřených dveří. Byly jsme nadšené. Prostory školy byly ve staré budově, která dýchala zvláštním kouzlem. My dvě, tak trochu alternativní duše, jsme se zde cítily jako doma.

Podala jsem si přihlášku na pedagogické lyceum se zaměřením na dramatickou výchovu. Tohle už mi musí vyjít, pomyslela jsem si. Jako pojistku jsem si podala ještě přihlášku na střední uměleckou školu, která se nacházela v našem malém městě.

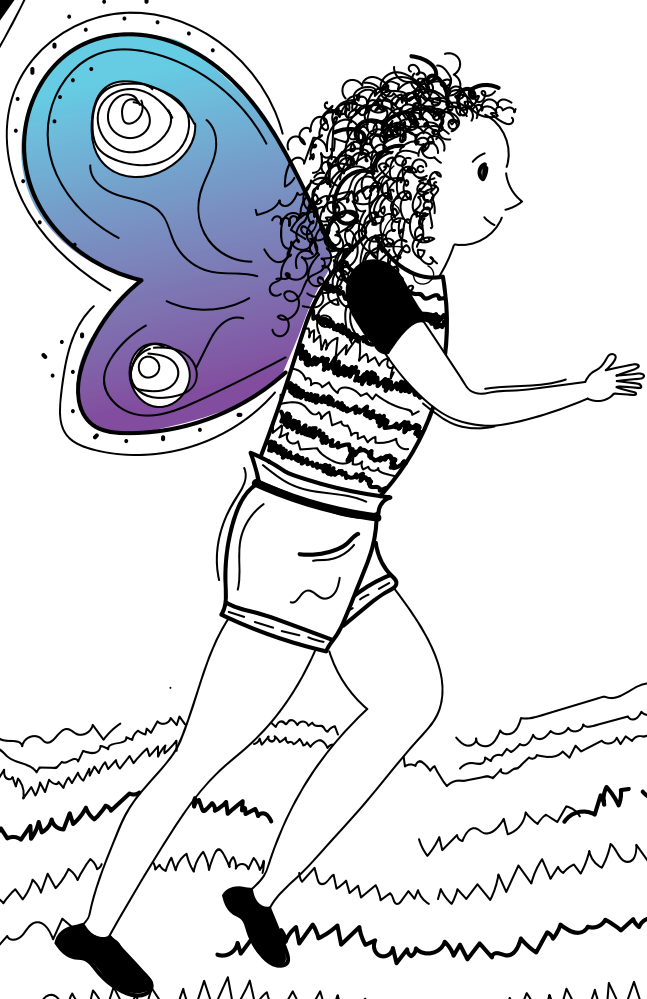
Brzy po podání přihlášek vypukl „hon“ na to udržet mě doma. „To dojíždění v neděli na internát a v pátek zpět vám zabere celý den a podle těch fotek ten intr nebude nic moc,“ řekla mamka. Nevím, jaký byl pravý důvod neustálého utvrzování mě v tom, že na škole u nás ve městě se budu mít přeci jenom o dost lépe, ale dodnes si myslím, že hlavním důvodem toho, proč mi má vysněná střední škola nebyla dopřána, byly opět chybějící peníze. Nakonec jsem kývla.

Úspěšně jsem složila talentovou zkoušku a již brzy před tím než vůbec ostatní spolužáci poslali své přihlášky, jsem věděla, že jsem přijata – to byla výhoda škol s talentovou zkouškou. Moje nejlepší kamarádka, ta, co jsme spolu chtěly jít na pedák, se dostala taky na uměleckou. Nakonec se rozhodla, že nastoupí do školy v našem městě. „Děkuju, děkuju, děkuju,“ říkala jsem si, byla jsem šťastná, že zůstaneme spolu.

Letím do světa.

Jak to vidím dnes?

V téhle těžké chvíli, kdy si máte v patnácti letech vybrat směr, kterým by se měl ubírat váš budoucí život, bych asi ocenila, kdyby mě nikdo neodrazoval od toho, co chci a o čem jsem přesvědčena, že pro mě bude to nejlepší.

7. kapitola

Školní rok skončil a začaly prázdniny. Táta se neozval. Často o tom přemýšlím. Nemůže nás přeci jen tak odstříhnout, vždyť jsme jeho děti! Moje sestra je úplně jiná než já. Nemyslím si, že jí to trápí a pokud ano, nedává to najevo. Mám pocit, že jí vyhovuje to, jak to teď je. Tonda se k nám chová hezky a s jeho dětmi si rozumí víc než se mnou. Někdy si říkám, co tady mezi nimi dělám, připadám si tady nějak navíc. Se spoustou věcí v naší rodině nesouhlasím a často se tu s někým hádám. Doma nemám v nikom svoji přízněnou duši.

Skoro na celé léto mám brigádu, moc se mi nechce, ale potřebuju nějaké peníze na věci, které si chci koupit. Pořád nejsem spokojená s tím, jak vypadám. Jsem dost oplácaná, nejsem šťastná, což se mi ale daří nedávat vůbec najevo. Vybuodovala jsem si nedobytnou image. Tvářím se fakt hodně drsně, když na mě má někdo nějaké řeči, hned ho s ledovým klidem odpáčkuju. Začala jsem kamarádit s kluky. Máme kapelu a trávíme hodně času ve zkušebně. Zkoušíme nebo se tam flákáme. Jsme dobrá parta, kluci mě berou, rozumíme si. Svoji dokonalou image si držím a jsem spíš takový kluk. Vypadám, že mám fakt „vostrý lokty“, ale ve skutečnosti umím jen perfektně klamat tělem. V hloubi duše jsem nešťastná holka, nespokojená sama se sebou a nespokojená s rodinnou situací.

Letní brigádou si dokážu vydělat docela slušné peníze, to mě baví. Už ani nevím proč, možná proto, abych podpořila svoji image, jsem to léto začala kouřit. Peněz mám

Já neyklamu!

dost, přes týden chodím do práce, někdy i o víkendu. Volný čas trávím mimo domov. Někdy mívám pocit, že je to každému jedno. Ostatní kamarádi musejí během dne dávat domu zprávy o tom, že jsou v pořádku. Já většinou nemusím. Žiju si tak trochu jak chci a jak mě napadne. Ostatní mi to závidí. Ve skutečnosti to takhle ale vůbec nechci. Chci mít pocit, že na mně někomu záleží a že mě mají rádi. Nechci svobodu, ale jasné hranice, které mě nasměrují. Nechci se vším protloukat sama a chci cítit, že se mám doma na koho obrátit a o koho opřít.

Jak se mám ale spolehnout na někoho, komu jsem bezmezně věřila a tak moc se v nich všech zklamala? Brzy ve mně zvítězí myšlenka, že jediný, na koho se můžu skutečně spolehnout, jsem jen já sama. Začínám si sama na sebe klást velké nároky a razit heslo: „Já nezklam!“

Jak to vidím dnes?

Rodiče, říkejte svým dětem, že je máte rádi a dávejte jim najevo, že vám na nich záleží. Děti, buďte rády, že se o vás vaše rodiče bojí a vždycky, když vám přijde ta otravná SMS, jestli jste v pořádku, usmějte se a řekněte si, že je skvělý, že vás má někdo rád a záleží mu na vás.

Jak to posuzuje zkušený dospělák a lékař?

Paní psycholožka

Jak to vidí odborník?

Právě jste dočetli příběh Elišky, ve kterém popisuje své strasti, které prožila mezi osmým a šestnáctým rokem života. Já vám později povím i to, co v příběhu není. Bude to pro vás důležité.

Vyprávění začíná ve chvíli, kdy se Eliška od matky dozví, že opouští svého manžela. Pro Elišku a její šestiletou sestru je to jako blesk z čistého nebe. Bez jakékoli přípravy. Proč? Vždyť mají tátu obě rády. Je jim s ním dobře.

Nějaký čas matka bere Elišku a její sestru na výlety se svým údajným kamarádem. Ten má dvě děti. Obě jsou mladší než Eliška. Ale my již z příběhu víme, že je to nový partner matky, budoucí nevlastní otec. Aby toho nebylo málo, budou se muset o svůj pokojík dělit ještě se dvěma cizími dětmi. Když se to Eliška všechno dozví, cítí se podvedená. Ne kamarád matky, ale pán, který je má vychovávat, podporovat a zabezpečit. Dá se těm dospělým vůbec věřit?

Později dívky ztrácejí i svého pravého otce. Od chvíle, kdy má s novou partnerkou dítě, má na ně stále méně a méně času. Cítí se u něho nevítané a přehlížené.

Eliška se uzavře do sebe a pomalu v ní zraje přesvědčení, že jediný, kdo se o ní může postarat, je ona sama. Že je vše na ní. Na nikoho není spolehnutí. Že když o něčem dospělí rozhodnou, je to vždy v její neprospěch. Je zrazena od své vysněné střední školy, půjde tedy na jinou. Rodina je na tom finančně špatně, a tak má Eliška brigádu za brigádou. K tomu studuje a chce všem dokázat, jak je dobrá. Nedovolí si špatnou známku. Jenže smutek v ní je tíživý. Objeví, že ho na chvíli zažene, když se pořádně nají. Tloustne a je z toho nešťastná. Na chvíli se z ní stane rebel, neposlouchá nikoho, dělá si, co chce. Nikoho z rodičů to moc nezajímá. Namlouvá si, že to je to pravé. Dnes ví, že svobodu by ráda vyměnila za láskyplnou péči.

Jsem si jistá, že kdyby Eliščiny rodiče dnes četli předešlé odstavce, nepoznali by se v nich. Každý má snahu mít o sobě dobré mínění. Zadupat případné výčitky svědomí. Zahnat pokušení omluvit se těm, kterým jsme ublížili. Žít si pohodlně dál. Dokonce i Eliščina vlastní a dvě nevlastní sestry si minulost pamatují každá trochu jinak. Eliška se nedávno pokoušela promluvit si o tom všem s matkou. Rozhovor se nepodařil. Škoda, ale i to se stává.

Co v příběhu není. Eliška je dospělá. S mužem má dítě, studuje vysokou školu, našla si práci, ve které je velmi úspěšná. Váží si všeho, co má a opatruje to. A to je to důležité, co jsem vám slíbila říct hned na začátku. Vejde se to na dvě řádky, ale je v nich popsán šťastný život.

Já se chci s tebou podělit a příběh.

Čau, já se jmenuju Mirek. Rád bych ti vypravoval můj rodinný příběh.

Rodiče se rozvedli, když mně bylo dvanáct a sestře pět let. To strašné období, o kterém ti povím, trvalo asi něco přes rok.

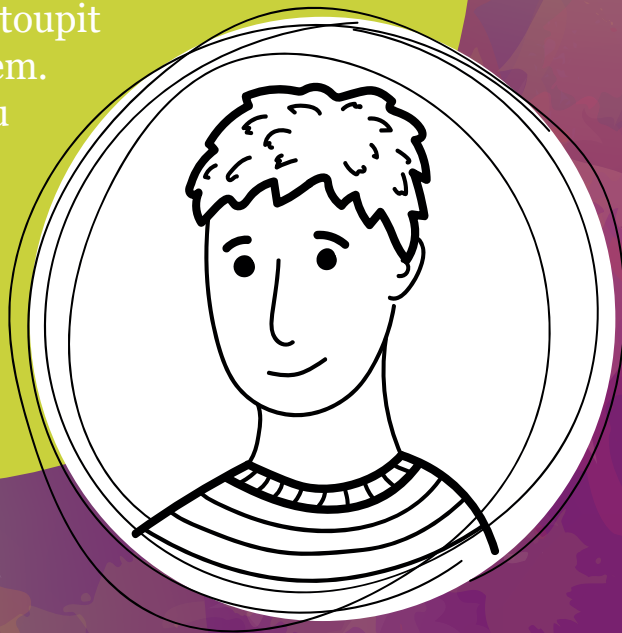
Doufal jsem, že vzpomínky dokážu nějak vymazat ze své paměti, ale bohužel, zůstávají mi v mysli stále. Tehdy to nebylo těžké jenom pro mě, ale i pro celou naši rodinu.

Ačkoliv uplynula od zmiňované doby řada let, stále pro mě není lehké o tom mluvit nebo psát. Myslím si ale, že pokud prožíváš podobnou situaci, může ti můj příběh pomoci.

Zkusím ti vysvětlit i to, jak vnímám ony chvíle dnes. Vždy je lepší trošku podstoupit a dívat se na problémy s nadhledem.

Nic není jenom černobílé a každou záležitost je možné rozumně vyřešit.

Budu rád, když si přečteš můj příběh.

Jsem Mirek a je mi jedenáct.

Mirek

1. kapitola

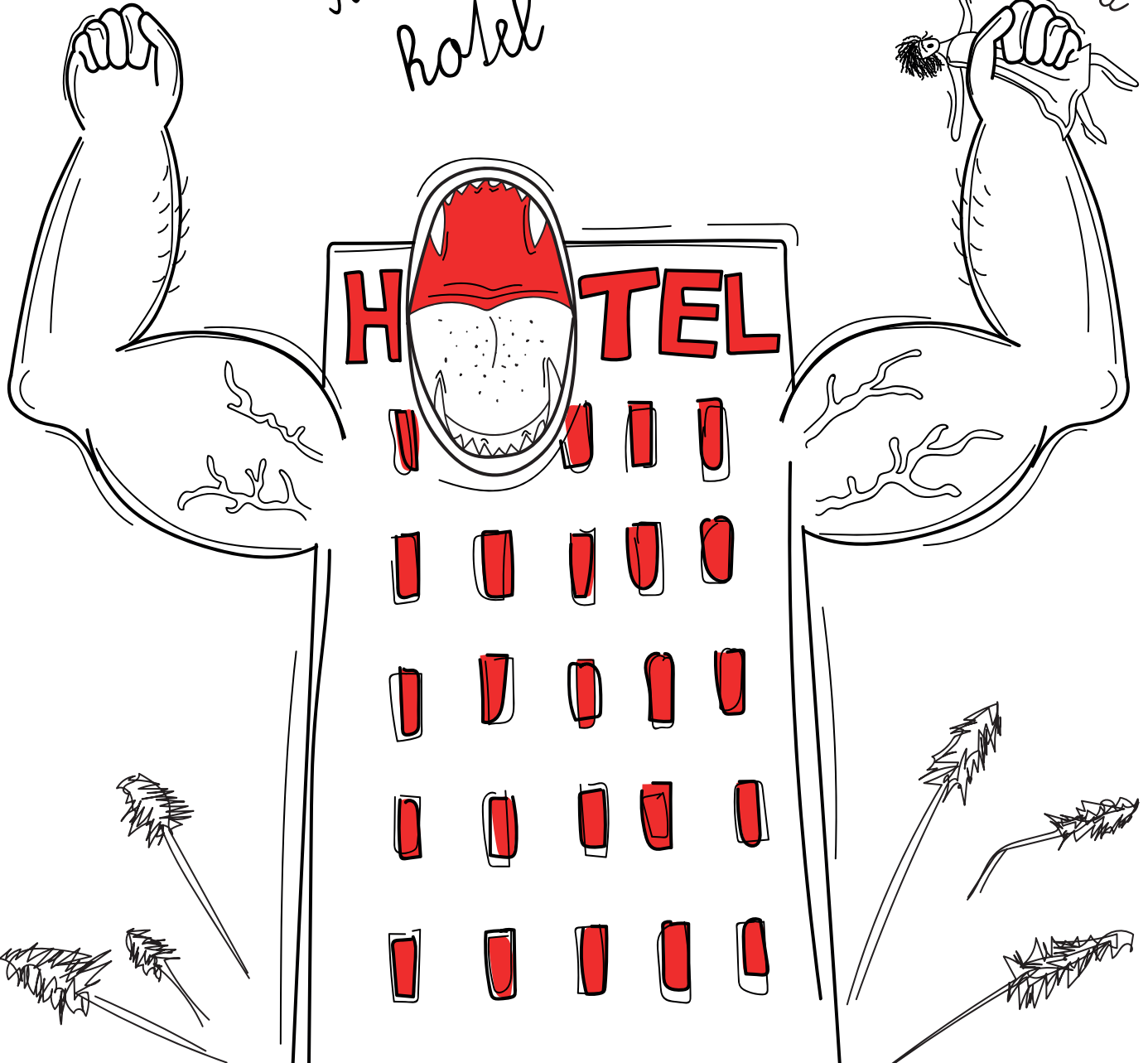
Bylo mi tenkrát asi jedenáct let, když maminka dostala pracovní nabídku manažerky velkého hotelu. Časově se jednalo o velmi náročné místo. Rodiče se však dohodli, že to zvládnou a že tatka zastane práci v domácnosti. Přeci takovou možnost nezhodí. Babička s dědou bydleli daleko, takže opravdu hodně věcí v domácnosti musel dělat táta. Tvrdil, že si tím alespoň vyčistí hlavu od starostí. Pracovní dobu si přizpůsobil tak, aby nás mohl se sestrou vypravit do školy a zase nás vyzvednout. Tedy spíše sestru, já už jsem cestu ze školy zvládal bez problémů sám. Tatínek pracoval jako mistr ve stavební firmě u nás ve městě. Vybavuji si, že o práci mluvil hezky, přestože byla někdy náročná.

Mamka dříve pracovala jako provozní v hotelu. Také vždy mluvila o práci hezky, musela být ale často na telefonu, a to i když už byla doma a vařila třeba večeři. Někdy řešila telefonáty i pozdě večer nebo o víkendu, když jsme byli na výletě. Stíhala ale vše. Vždy jsme měli teplé jídlo včas na stole, ráno jsme byli vypraveni do školy, chodila na rodičovské schůzky, besídky a naše kroužky s námi absolvovala také ona. Tatínek se po práci věnoval četbě, měl plnou knihovnu, nebo chodil občas na tenis. Po večerech často kreslil nějaké projekty do práce.

V době, kdy se u nás doma role rodičů prohodily, nastala spousta zvláštních věcí a bylo to pro mě jiné. Vybavuji si, jak jsem několikrát viděl tatku v kuchyni, jak se tam „pekli“ s večeří. Většinou jsme jedli namazaný chléb, vejce nebo pizzu. Prostě rychlovku, která nezabrala tatkovu příliš mnoho času a ze které neměl vrásky. Mamka chodila z práce pozdě a doma už nic nejedla. Přes víkendy nám vždy vařila po večerech nebo i o nocích. Dělala to proto, aby se nám mohl tatka věnovat a my měli k jídlu něco jiného než chleba.

King Kong
Hotel

mama

Na výlety jsme jezdili už méně často a někdy se stalo, že jsme jeli jen sami s tátou. Mára byla opět zaneprázdněna velkým množstvím práce. To bohužel patřilo k dobré pracovní pozici, kterou zastávala. Se ségrou jsme si nestěžovali, že s námi mamka tráví méně času než dříve, protože se nám líbily pěkné dárky a nové oblečení, které jsme dostávali. K narozeninám, svátkům a Vánocům jsme dostali vždy to, co jsme si přáli.

Jak to vidím dnes?

V této době jsem jako malý kluk nezaznamenal, že by bylo něco špatně. Měl jsem pocit, že změny vyhovovaly mamce i taťkovi. Maminka mi sice doma chyběla, ale měl jsem rád i dárky, které jsem dostával. Věděl jsem, že kdyby nepracovala na té pozici, takové dárky bychom určitě dostávat nemohli.

2. Kapitola

Čas plynul a situace se neměnila. Tatínek se staral o domácnost i o nás děti. Jednou večer se mě zeptal, jestli by si mohl odskočit za kamarádem až sestra usne. Řekl, že jsem velký kluk a určitě zvládneme být chvíli doma sami, zvlášť když budeme spát. Ráno bylo jako každé jiné. Svačiny byly přichystané, společně jsme se nasnídali a chystali se na cestu do školy, kam nás táta vozil. Mamku jsme jen pozdravili, protože se mihla v kuchyni, když jsme snídali. Dala nám pusy, popřála hezký den a zmizela.

Postupem času se otcovy noční návštěvy přátel začaly opakovat. Občas se stalo, že mě vzbudil jeho příchod. To jsem se lekl prásknutí dveří nebo hlasitého šramocení v kuchyni. Ráno ale vše probíhalo obvyklým způsobem, a tak jsem občasně večerní vytržení ze spánku nebral vůbec vážně. Jednoho večera jsme však se sestrou zaslechli zajímavý telefonát. Rodiče se na dálku hádali kvůli dovolené, kterou jsme dlouho společně plánovali a také kvůli tomu, že mamka ještě stále není doma.

Uběhlo pár týdnů a tatka začal ke kamarádovi odcházet ihned po večeři, dostal jsem vždy za úkol dohlédnout na sestru, aby šla včas spát. Maminka v tu dobu měla ještě více práce než bylo obvyklé. Chodila domu pozdě večer, my jsme většinou už spali, umyla se a šla spát. V posledních týdnech spávala sama. Tatínek spal v obýváku na gauči. Vzpomínám si, jak mě jednou v noci vzbudil nějaký sen, nevěděl jsem, co to bylo. Svíral mě zvláštní pocit. Když jsem se ve tmě rozkoukal, viděl jsem vedle své postele na zemi ležet tátu. Tvrdě spal, nemohl jsem ho vzbudit. Do rána už jsem neusnul. Tatka se vzbudil, pozdravil mě a odešel z pokoje. Nic k tomu všemu neřekl. Když jsem přišel do kuchyně, snídaně a svačina do školy byla přichystaná. Na stole ležel vzkaz od mamky s nějakými úkoly. Musela odejít do práce brzy.

Odpoledne jsem měl fotbal. Chodil jsem tam sám, protože hřiště bylo kousek za domem. Když jsem se vracel domů, zaslechl jsem na verandě, jak se táta na někoho zlobí: „Už to takhle dál nejde, nemám už sílu vše řešit sám. Celé dny nejsi doma. Děti tě skoro nevidí, jen si nás kupuješ drahými dárky. Pokud nepojedeme všichni na dovolenou, tak končím! Potřebuji čas na oddech a potřebuji být s celou svou rodinou pohromadě.“ Nevěděl, že ho někdo slyší. Vrátil jsem se o chvíli dřív než bylo zvykem a ségra si v tu dobu hrála v našem pokojíčku, který byl na druhé straně bytu. Došlo mi, že mluvil s mamkou.

Vídali jsme jí teď opravdu málo. Drahé dárky se mi líbily, ale mnohem radši bych trávil čas s oběma společně. Ani si nedokážu vzpomenout, kdy naposledy jsme všichni jeli na výlet. Bylo mi z toho všeho smutno. Nechtěl jsem, aby se rodiče hádali.

Cítil jsem se zmateně. Pořád jsem měl před očima tu noc, kdy jsem našel spát tatínka u nás v pokoji na zemi. Nerozuměl jsem vůbec ničemu. Bylo to zvláštní. Atmosféra doma nebyla příjemná. Táta byl v poslední době smutný, utrápený a připadal mi takový strhaný. Dřív s ním bývala legrace, dělali jsme blbosti a často jsme si hráli. Teď doma zněly jen strohé věty, spíše rozkazy jako: „Pojďte jíst, ukliděte si, jděte se umýt, běžte spát.“ Maminku jsme potkávali pozdě večer nebo hned ráno, ale to už většinou chvátala. Jen se v rychlosti zeptala, jak jsme se vyspali a co je ve škole nebo ve školce nového. O víkend, když bývala doma, stále něco řešila po telefonu a vařila.

Jak to vidím dnes?

Ať je Vám pět nebo jedenáct let, změnu domácí atmosféry poznáte. Pamatuji si, že se mi v tom dusno nežílo hezky. Ségra se mě často ptala, co se děje a říkala, že má strach. Ocenili bychom, kdyby nám rodiče něco řekli a uklidnili nás. Najednou se oba dospělí změnili, byli to cizí lidé. Tatínek se choval jinak, maminka doma moc nebývala. Stýskalo se nám po ní. Měl jsem pocit, že jsem ztratil pocit rodinné jistoty. Ve škole jsem se v tu dobu nedokázal soustředit. Myslím si, že kdyby s námi rodiče více komunikovali, dokázal bych se s tím vším lépe poprat. Neboj se dospělým, kterým věříš, svěřit se svými starostmi a pocity.

3. kapitola

Na dovolenou k moři jsme nakonec neodjeli. Údajně proto, že máma nemohla odjet na tak dlouho, protože musela být v dosahu, kdyby jí v hotelu potřebovali. Bylo mi to líto, a to hlavně kvůli tátovi. Báł jsem se, co se bude dít. Pořád jsem v hlavě slyšel útržky telefonátu z verandy. Poslední dobou jsem slýchával častěji, jak se rodiče hádají. Většinou po telefonu, jak taky jinak, když se téměř neviděli.

Tatka byl smutný, večer nás zahnal do pokojíčku a buď koukal v obýváku na televizi nebo šel ke kamarádovi. Když jsem se šel jednou v noci napít, viděl jsem, že má na stole v obýváku vypitou lahev od alkoholu a spí zkroucený v křesle. Dost hlasitě chrápal, na sobě měl džíny s tričkem, a když jsem přišel blíž, zjistil jsem, že se obývkem nese silný zápach. Už bylo běžné, že jsme byli sami doma. Po bytě se povalovaly různé lahve a tátu jsem nacházel spávat na neobvyklých místech. Nikdy jsme ho neviděli takhle pít. Táta holdoval alkoholu každý večer. Někdy jsem slyšel, že se máma vrátila z práce a začali se spolu ihned hádat. Dost hlasitě na sebe křičeli a bouchali dveřmi. Vždycky jsem se schoval pod peřinu, abych to neslyšel. Ale bohužel to moc nešlo. Sestra spala. Nikdy jí to nevbudilo. Tiskla k sobě plyšového králíčka a spala klidně. Nic nevěděla, neslyšela ani netušila. Závíděl jsem jí to, ale zároveň jsem byl rád. Byla malá a tato vystoupení by jí určitě vyděsila ještě mnohem více než mě.

Po Vánocích, kdy jsme dostali spoustu dárků, jsme jeli se sestrou na dva dny k babičce a dědovi. Bydleli v horách, takže to, že tam bude sníh, bylo téměř jisté. Moc jsme se těšili. Děda mě vzal lyžovat a ségra šla s babičkou sáňkovat. Ještě sama na lyžích pořádně neuměla. Koulovali jsme se a stavěli sněhuláka. Domů jsme přišli celí promočení, a tak jsme zalezli za kamna, ve kterých se v kuchyni u babičky topilo a dalo se na nich i spát. Babička nám připravila nějaké dobroty a pak jsme si povídali. Druhý den už jsme měli jet zase domů.

*Najdi
sáru.*

Domů nás vezl děda a přijeli jsme až k večeru. Doma byl jen táta. Děda se u nás dlouho nezdržoval. Jen něco s tatškou prohodili na verandě, neslyšel jsem co, protože šeptali. Dědeček chvátal zpět, měl před sebou tři hodiny jízdy. Při večeři byl táta zvláštní, neustále mu něco padalo z ruky, moc nemluvil a když, tak mu bylo špatně rozumět. Když jsem myl nádobí všiml jsem si, že v rohu kuchyňské linky je schovaná rozpitá láhev. Táta pil čím dál častěji. Sice už nechodil po nocích k přátelům, ale pil doma a asi i víc než dříve. Často jsem na něm poznal, že je opilý.

Hádky u nás byly téměř na denním pořádku. Možná že se rodiče hádali kvůli poschovávaným lahvím, jistý jsem si však nebyl. Jednoho večera se táta opět potácel po našem bytě, už se s pitím opravdu neskryval. Bylo mu jedno, jestli ho my děti vidíme. Kéž by tu byl někdo z dospělých. Co máme dělat? Co můžeme dělat?

Se ségrou jsme se šli umýt, houkli na jsme na tatšku: „Dobrou noc!“ a zalezli jsme do pokojíčku. Ani nevím, jestli nás slyšel a zda nám odpověděl. Sestra byla zmatená. Nechá-pala, co se děje. Ptala se mě, co se s tatínkem stalo, neuměl jsem najít odpověď. Sedl jsem si k ní na postel a hladil ji po vlasech, dokud neusnula. Potom jsem si lehl do své postele a ne a ne usnout. Hlavou se mi honilo, jak to asi všechno bude dál.

Podobně to šlo stále dokola několik dní a týdnů. Už jsem ani nedoufal, že by se něco mohlo změnit. Začali jsme si se sestrou na tuhle pozměněnou atmosféru v naší rodině pomalu zvykat. Pak ale najednou byla mamka celý víkend doma. Netelefonovala, jen občas zkontrolovala mobil, jestli se něco neděje. Celý víkend se nám věnovala a bylo to skoro jako dříve. Akorát s tátou nemluvila.

Jak to vidím dnes?

Už v jedenácti letech jsem pochopil, že alkohol a jeho účinky se mi vůbec nelíbí. Po těchto otřesných zážitcích s opilým otcem jsem se už jako kluk rozhodl, že pít nikdy nebudu a také tomu tak je. Dodnes totiž, když se někde line zápach alkoholu, tak se mi okamžitě vybaví vzpomínky na podnapilého tátu. Až jednou budu mít svoje děti, nechci, aby braly alkohol jako součást lidských životů, tak jak se s tím dnes ve většině rodin bohužel můžeme setkat. Jsem si jistý, že u nás doma se s pitím alkoholu nikdy nesetkají.

4. kapitola

Jednou v neděli si nás rodiče zavolali a pronesli: „Potřebujeme vám něco důležitého říct.“ Tušil jsem, že to nebude příjemná zpráva, ale to, co nám řekli, jsem vůbec nečekal. Mluvila převážně máma. Táta seděl mlčky v křesle a díval se někam do země, jako by chtěl koberec provrtat pohledem. „Budeme se s tatínkem rozvádět, neumíme a nechceme už spolu žít, máme se sice pořád rádi, ale na to, abychom byli spolu, je to málo. Taťka má závažné zdravotní problémy a na nějaký čas půjde do takové nemocnice, kde mu pomůžou. Až se uzdraví, přestěhuje se do bytu tady kousek od nás a budete ho moci kdykoliv navštěvovat a přespávat tam. Jinak se pro vás dva samozřejmě nic nemění, jsme tu pro vás a máme vás moc rádi.“

Nevěděl jsem, jak na to reagovat. Chápal jsem, že situace v naší rodině byla dále neúnosná, ale nechtěl jsem přijít ani o jednoho z rodičů. Chtěl jsem, abychom bydleli pořád všichni pohromadě. Sestra běžela k mamce a sedla si jí na klín, myslím si, že v tu chvíli ani moc neřešila to, co nám právě teď sdělili.

Zeptal jsem se, jestli se tatínek skutečně uzdraví a kdy to asi bude. Chtěl jsem zpátky toho veselého tátu, který s námi dělá blbosti a povídá si s námi. Přál jsem si, aby se mnou občas zase šel na fotbal, aby viděl, jak mi to jde a mohl na mě být pyšný. Tak jako rodiče ostatních dětí, které jsem při fotbale vídal a tak trochu jim záviděl. Můj otec tam často strašně chyběl. Rodiče nás ujistili, že to taťka zvládne a bude brzy v pořádku, že nemáme mít strach. Mamka prý teď bude více doma – v práci dostala k ruce nějakou asistentku, která jí bude pomáhat. Vše bude téměř jako dřív, akorát s tím rozdílem, že naši už nebudou spolu. Nemám se bát, oba udělají maximum pro to, aby jejich rozvod měl na nás děti co nejmenší dopad. Nechtějí se dál hádat, na všem se chtějí domluvit. Trochu se mi ulevilo, ale nových změn jsem se bát nepřestal.

NEMOCNICE

Princesna Mária byla vyslobodena ze spáru temných sil.
Utránila se, aby nás chránila!

Bylo prima mít doma mamku každý den, mluvila s námi jinak než taťka. Zase začala vozit sestru na kroužky, vyzvedávala mě z fotbalového tréninku, jezdili jsme spolu nakupovat a občas i na výlety. V kuchyni při vaření večere jsme si povídali, smáli jsme se u toho a bylo nám fajn. Taťka mi dost chyběl, myslel jsem na něj, jak se tam asi má a jestli už se alespoň trochu „uzdravil“. Občas nám sice zavolal, ale bylo to opravdu jen zřídkka a na malou chvíli. Za ním na návštěvu do nemocnice jsme ale nemohli. Máma nám to vysvětlovala tak, že je to pro něho takhle lepší a doktoři nejsou rodinným návštěvám nakloněni. V téhle nemocnici prý mají od rána do večera přesně naplánovaný program aktivit, který musí každý pacient přesně dodržovat. Rodinné návštěvy by tento program narušovaly. „Nebude to dlouho trvat a tatínka uvidíte, věřím tomu, že vše zvládne. Určitě se na vás moc těší,“ ujišťovala nás.

Postupně z bytu mizely tátovy věci. Mamka je odvážela do jeho nového bytu, to jsme ale nevěděli. Myslela si, že si toho moc nevšimneme, ale přehlédnout to nešlo. V obýváku nebyl jeho počítač a knihovna, na verandě boty a ve skříni žádné oblečení. V koupelně chybělo spoustu věcí, které taťka používal. Nejdříve jsem neměl odvalu se mámy ptát, kam všechno odváží, ale jedno odpoledne, když mne vezla z tréninku, jsem se jí na to zeptal. Začala mi to všechno vysvětlovat: „Vozím to tatínkovi do nového bytu, který mu zařizuji, aby měl kam jít, až se vrátí z nemocnice. Musím to vše stihnout, než se vrátí, takhle jsme se spolu dohodli. My tři zůstaneme bydlet v našem bytě a taťka se odstěhuje do svého bytu nedaleko od nás. Budete tam mít svůj pokojíček, abyste měli kde být, když u něj budete přespávat. Bude se vám tam líbit, uvidíš. Hned, jak se táta uzdraví, pojedete se tam podívat. Je to opravdu jen kousek od nás.“ Byl jsem rád, že mi to mamka všechno řekla, nevím proč, ale nějak se mi tím ulevilo.

Jak to vidím dnes?

Ač se mi to zprvu moc nelíbilo, nakonec jsem pochopil, že rozvod mých rodičů bylo jediné možné řešení. Najednou jsme byli všichni zase spokojení. Maminka byla s námi doma a vypadala šťastně. Já i moje sestra jsme si oddychli. Doma přestalo být dusno. Když se taťka vrátil z protialkoholní léčby, byl to zase ten tatínek, kterého jsme milovali. Zase tu byly společné chvíle plné zábavy. Byli jsme rodina, i když jsme nežili všichni společně. Cítil jsem, že mám jistotu v obou svých rodičích. Na všem se dokázali dohodnout a už se kvůli ničemu nehádali.

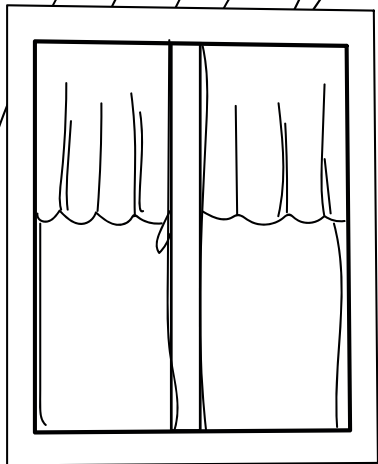
5. kapitola

Uplynuly asi dva měsíce a taťka se vrátil domů. Vlastně přišel jen na návštěvu a na kafe. Seděli jsme všichni čtyři u stolu a tentokrát mluvil spíše on. Vypadal moc dobře, už to nebyl ten strhaný, unavený člověk, kterého jsem tady potkával v kuchyni před dvěma měsíci. Ale smutný se mi ještě trochu zdál. „Jsem zdravý, nemusíte se o mě bát. Teď už bude všechno jako dřív, teda skoro jako dřív. Maminka už vám říkala, že budu bydlet v bytě kousek od vás. Budete tam mít i pokojíček, a pokud souhlasíte, každý druhý víkend budete trávit u mě, co vy na to? A budu rád, když budete chodit za mnou i v týdnu, když nebudete mít kroužky. Je to teď pro nás pro všechny nová a nelehká situace, ale my to zvládneme, že jo?“ a mrknul na nás. „Jasně, zvládneme,“ řekl jsem za nás oba.

Po pár týdnech nám rodiče oznámili, že jsou formálně rozvedení, jen abychom to věděli. Dál probíhalo vše tak, jak řekli. U taťky v bytě jsme trávili každý druhý víkend a každé úterý, to jsme neměli žádný kroužek. Maminka chodila z práce odpoledne, tak jak nám slibovala a dost se nám věnovala. Občas sice doma řešila nějaké pracovní telefonáty, ale už to nebylo v takové míře jako před tím vším. U taťky to bylo také fajn. Byl to zase on, veselý a vtipný, vymýšleli jsme spolu spoustu blbin a jezdili na dobrodružné výlety. Jednou jsem se ho zeptal, zda by se teď s mamkou nechtěli dát zase dohromady, když jsou oba v pohodě, komunikují spolu normálně a občas k nám taťka zajde. Odpověděl, že se mezi ním a maminkou staly určité věci, které nejde vzít zpět. Mají se sice stále rádi, ale jinak. Takhle je jim prý oběma dobře.

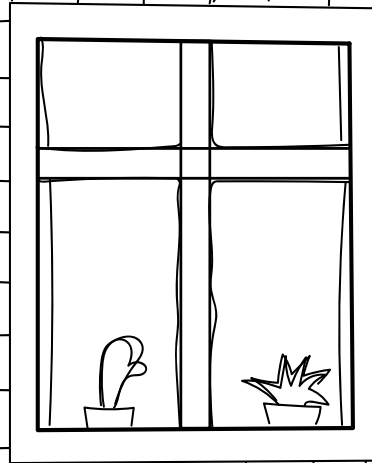
Asi rok po rozvodu rodičů a tátově odchodu do nového bytu nám představil svojí novou přítelkyni. Chtěl, abychom věděli, že někoho poznal a mají se rádi. Kamila byla moc milá. Byla mladší než maminka. Když jsme přišli do bytu, vonělo to tam tvarohovou bábovkou. Taťka Kamile určitě řekl, že jí se sestrou milujeme a ona nám ji upekla na přivítanou. To nás potěšilo. Bylo to fajn odpoledne. Kamila večer odešla k sobě domů. Zůstali

małemu
malku!

Jeste si
zale

jsme s taťkou déle vzhůru a povídali si. Kamila za námi prý zase někdy přijde, pokud nám to tedy nebude vadit. Se sestrou jsme souhlasili. Nevadilo nám to, byla s ní sranda jako s taťkou. Maminka věděla, že má táta novou přítelkyni. Nikdy o ní ale nemluvila a zdálo se mi, že se s námi o ní ani nechce moc bavit. Vždycky když jsme začali vyprávět zážitky z víkendu u taťky, stočila téma někam jinak. Asi jí to trochu mrzelo.

Jak to vidím dnes?

Taťka se po třech letech s Kamilou oženil a narodil se jim náš bráška Adam. Máme s nimi se sestrou hezký vztah, jsme u nich rádi. Mamka byla dlouho sama a bylo na ní vidět, že jí bylo smutno. Asi před dvěma lety však poznala v práci Františka, který k nám domů občas zajde na večeri nebo s maminkou vyrazí na víkend. Myslím, že je také šťastná.

S odstupem času musím říci, že celé to nešťastné období mělo dobrý konec. Můj vztah s maminkou se díky těmto událostem prohloubil, tatínek vyřešil úspěšně své problémy s alkoholem a založil si nový vztah, ve kterém je spokojený. Já i moje sestra jsme získali Kamilu, která nás má ráda a také brášku Adama.

Myslím, že jsou oba rodiče ve svých „nových“ životech šťastní. My se sestrou máme se všemi pěkné a pevné vztahy.

Jak řešit podobnou situaci podle odborného psychologa?

Pan psycholog

Jak to vidí odborník?

Neříkám, že všechny děti, jejichž rodiče se rozvádějí, potřebují psychologa. Ale pár takových Mirků u mne bylo. Někteří za mnou chodili i se svými rodiči, protože ti nevěděli, jak svému dítěti říct, že se rozvádějí, že si nerozumí, že si jeden z nich našel jiného partnera nebo, jako v tomto příběhu, jeden z nich podlehl pití. Hodinu jsem vyslechl rodiče a potom jsem si udělal pár sezení s dítětem, které se mnou probíralo, co vše se v rodině děje. Pomáhal jsem mu vše pochopit a dělal vše pro to, aby si samo na sebe nebralo vinu za rozpad rodiny.

Jiní se ke mně dostali v době, kdy jsem dělal školního psychologa. Některé děti si přály, aby se rodiče nedozvěděli, že ke mně chodí. To jsem jim slíbil a dodržel. Měl jsem pocit, že mě braly jako přestárlého kamaráda. Byly to rozmluvy plné důvěry. Bez důvěry žádná pomoc nefunguje a každá rada je zbytečná.

Často se ptaly, jak je to možné, že se jeden z rodičů zamiloval jinde a do někoho jiného. To se opravdu těžko vysvětluje. Láska trvá tam, kde si lidé navzájem důvěřují, rozumí si, mají společné zájmy a oba se na sebe těší, když přijdou z práce domů. Když toto přestane, láska může umřít a jeden z rodičů, nebo oba, se začínají doma cítit osaměle. To už je krůček k tomu, zamilovat se jinde.

Tak jako Mirek z příběhu, který jste četli, je mnoho dětí zmatených, když jeden z rodičů začne pít. Snažím se vysvětlit, že závislost na alkoholu je nemoc, dá se tedy léčit, ale ten kdo pije, musí hodně chtít s tím skoncovat. Když nechce a celá rodina tím trpí, je jediným východiskem takového člověka opustit. Jinak je to celoživotní trápení.

Hodně manželství se rozvádí proto, že jeden nebo oba partneři přecenili své síly. Opět se vracíme k příběhu, který jste dočetli. Vidina matčina lepšího výdělků přinesla všem jenom trápení. Většina lidí sice řekne, že peníze nejsou všechno, ale pro mnoho z nich je to lákadlo, kterému se lehce podlehne. Je to tak trochu podobné jako s tím

alkoholem. Na obojím vzniká závislost. Ten, kdo hodně vydělává, má klamný pocit, že si může víc dovolit, že je vážený, že je zkrátka někdo. Ten, kdo nadměrně pije, má opět klamný pocit, že mu to pomáhá překonávat problémy.

Děti samozřejmě mají rády hezké, moderní oblečení, nebo drahé telefony, co právě frčí. Když ale od sebe odchází táta s mámou, mnohé by se rády zřekly přepychu. Najednou vidí, že pohlazení, možnost se svěřit, společný výlet, klidná večeře nelze koupit.

Snad to stačí pro představu, jak a o čem všem psycholog s dětmi mluví. Nikdy dětem nic nenamlouvám, nenasazuji jim růžové brýle. Snažím se, aby pochopily situaci, pokud to jde, aby pochopily tátu i mámu a snažily se jim říct, co od každého z nich potřebují.

Když si do dospělosti zapamatují něco z toho, co jsme spolu probírali, je naděje, že to ve svém životě, až budou mít samy děti, udělají lépe.

Možná je můj příběh podobný i tvému.

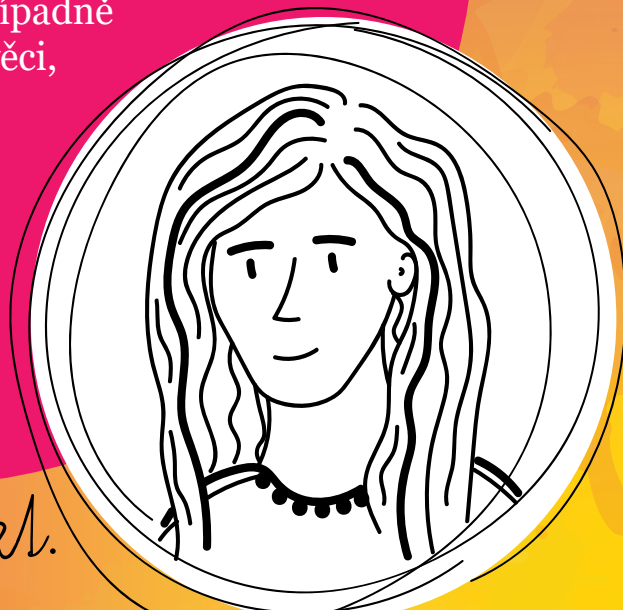
Ahoj, jsem Kája a podělím se s tebou o příběh, který jsem prožila, když se moji rodiče rozváděli. Popíši i několik let po rozvodu - to, jak jsem žila a jak nakonec vše dopadlo.

Svěřuji se proto, aby sis nemyslel, že jsi sám na to, co právě teď prožíváš. Ač se tvá situace může lišit, základ je pro nás stejný. Přicházíme o rodinu, rozpadá se.

Důležité je si uvědomit, že maminka a tatínek tu budou stále! I když budou žít odděleně a možná si po čase najdou nového partnera. Nic se ale nezmění na tom, že jsou to naši rodiče.

Můj příběh ti může napomoci pochopit, proč se v obdobné situaci ocitáš a jak jí případně řešit. Neboj se ptát dospělých na věci, kterým nerozumíš.

Já to tehdy neuměla a možná by mi tato knížka pomohla. Dala by mi návod i odvahu něco udělat a zachovat se jinak.

Jsemvíš se Kája a je mi dvanáct let.

Kája

1. kapitola

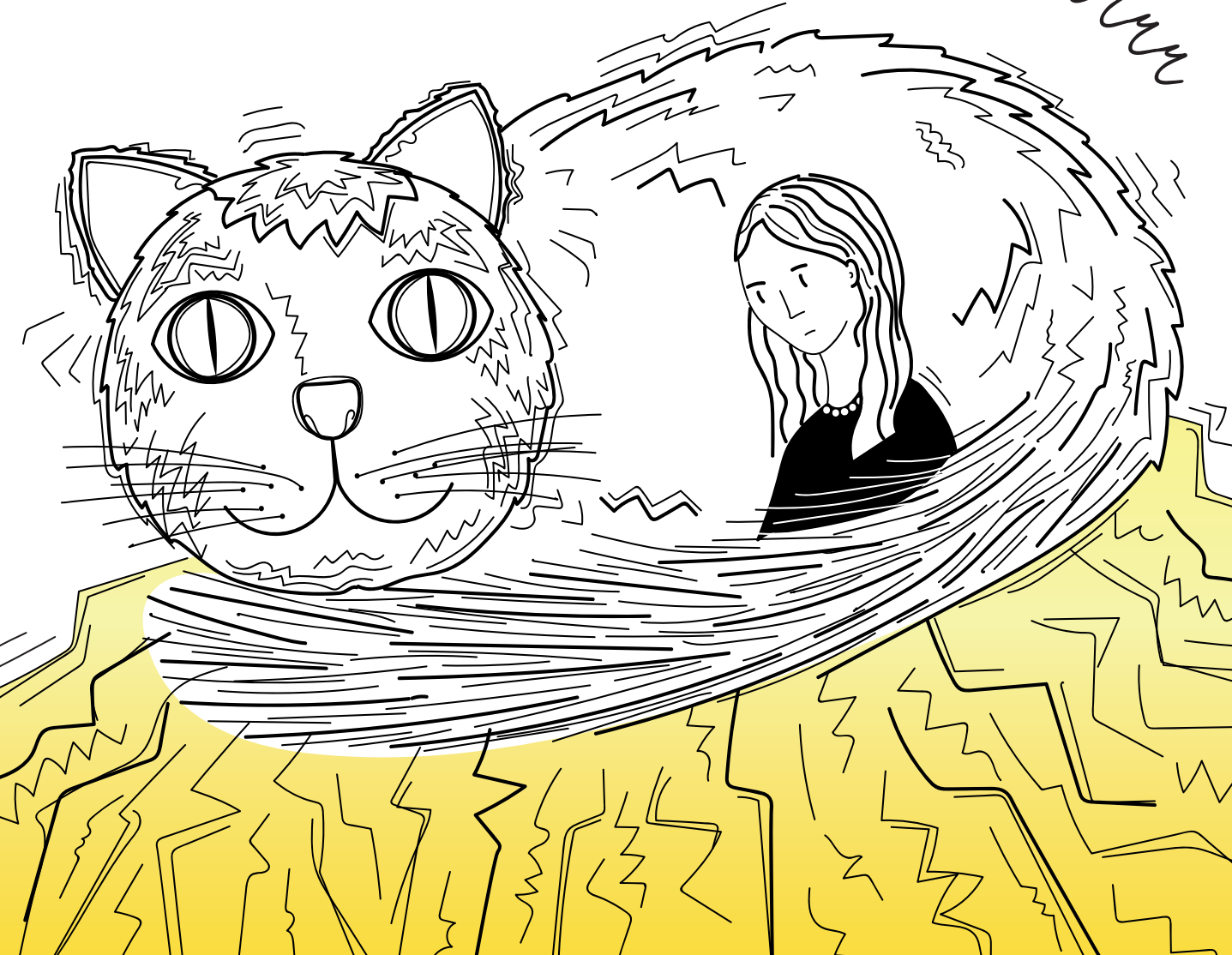
Je jaro. Všechno kvete a já běhám s babičkou po zahradě. Sečeme trávu, sázíme a sejeme. Je den jako každý jiný, po chvíli nás maminka svolává k večeři. Večeříme opět samy tři – ona, já a moje o rok starší sestra Tereza. Poslední dobou to bývá obvyklé. Po večeři se nás mamka najednou zeptá: „Holky, co byste řekly tomu, kdybychom se přestěhovaly k druhé babičce a dědovi?“

V hlavě se mi honí mnoho otázek. Co na to říct? Na jednu stranu mám radost, že budeme bydlet u mamčiných rodičů, které vidáme jen občas. Na stranu druhou mám i strach, že se děje něco, co pro nás asi nebude příjemné. Ale co to je? A proč? Mamka jen dodá, že už spolu s tátou nechtějí a nebudou žít a že se musíme odstěhovat. Tečka. Nic dalšího neřekla.

Jsem zmatená a rozčilená. Uháním za svými koťátky na seník. Všechno jim tam vyprávím a brečím jim do měkkých kožíšků. Kéž by kořata odnesla mé trápení někam daleko a roztrhala ho na tisíc malých kousíčků jako to dělávají s plyšovými hračkami, které jim občas přinesu.

V následujících dnech s námi nikdo o ničem vážném nemluví. Před prázdninami se se sestrou konečně něco dozvíme. Rodiče jsou oficiálně rozvedení a na začátku prázdnin se stěhujeme k babičce a dědovi, budeme tam chodit i do školy. Sestra mlčí, já se vztekám. Nechci chodit do jiné školy, mám tady kamarády. Brečím. Brečím několikrát za den a kořata jsou z mých slz celá promočená. Vyprávím jim, co všechno se v mém životě mění a stěžuju si. Ona mě konejší jemným předením.

Ммммммммммммммммммммм
Ммммммммммммммммммммм

Jak to vidím dnes?

Přivítala bych od rodičů více ucelených informací. Byla bych ráda, pokud by nám se sestrou jejich rozhodnutí a následné kroky vysvětlili o trochu podrobněji. Co to pro nás vše znamená, co nás čeká, jak vše bude probíhat.

Zkus najít odvahu se zeptat a nechat si vše vysvětlit. Kdybych to tenkrát uměla já, ušetřilo by mi to spoustu nejasností, strachu a nejistoty, které jsem prožívala.

2. kapitola

Prázdninovému stěhování jsem se vyhnula, protože jsem byla čtrnáct dní na táboře. Bylo to moc fajn, s kamarády pod stanem nebyly žádné starosti. Klidné období skončilo, když začaly návštěvní dny. Nejdřív mě navštívila mamka. Návštěvu jsme spolu střídavě probřečely. Vyprávěla mi, jak je to u babičky a dědy vše přestěhované. Sestra s mamkou nepřišla, prý je teď u táty.

Druhý den přijela společně s tatškou. Terka moc nemluvila, zato tatínek se rozpovídal. Začal nám vyprávět, proč se vůbec s mámou rozvedli. Prý to chtěla ona a nemuselo to tak dopadnout. Opět jsem brečela. Stáli jsme u auta, kousek za stanovým táborem, nebylo to však příliš daleko. Z táborového komplexu na nás každou chvíli někdo koukal a pozoroval nás. Bylo mi to trapné a nepříjemné. Ať už jedou domů, myslela jsem si.

Za týden jsem se vrátila do „nového domova“. Teď je doma u mamčiných rodičů. S Terezou jsme sem vždy jezdily moc rády, bylo to většinou o prázdninách. Znalý jsme tu pár holek z léta. Zkontaktovaly jsme je a podnikaly různé výlety. Do konce prázdnin už jsme se ségrou znaly značnou část našich nových spolužáků, a tak jsem se nakonec i do nové školy těšila.

Jak to vidím dnes?

Bylo pro mě nepříjemné rozebírat rozvodovou situaci na táboře, kam za mnou rodiče přijeli každý zvlášť. Cítila jsem se hrozně, když na nás ostatní koukali a věděli, co se u nás děje za změny. Viděli i to, jak brečím. Neboj se rodičům říct, že je pro tebe v cizím prostředí a před zraky cizích lidí nepříjemné řešit vaše rodinné trable.

Plany mají oči

3. kapitola

Čas plynul a u tatky jsme trávily víkendy. Vždy, když jsme se pak vracely k mamce, hned se ptala, jak jsme se měly, co jsme dělaly a kde jsme všude byly. Nám se sestrou se moc mluvit nechtělo, obzvlášť mně. Terka alespoň trochu něco zahučela a byly jsme z výslechu propuštěné. Mamka pak řešila samozřejmě hodně věcí s babičkou a dědou, často jsme vše slyšely.

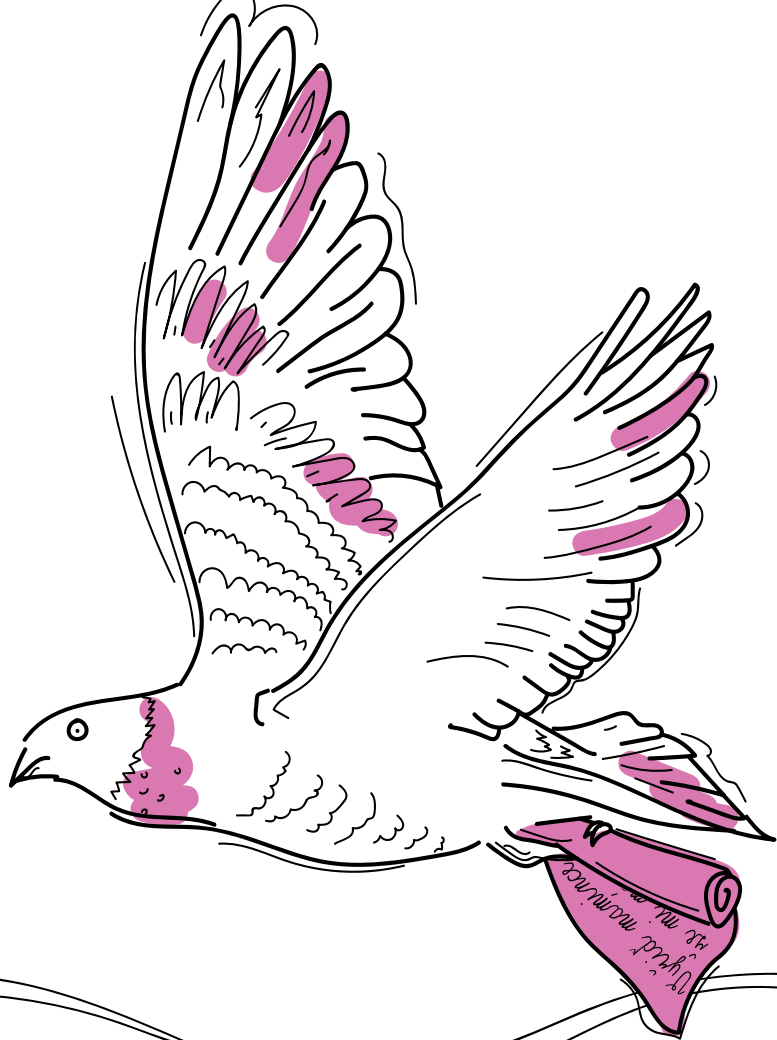
Po nějaké době nám tatínek oznámil, že má přítelkyni a ráda by nás poznala. Prý až budeme chtít, tak nám ji představí. I babička s dědou z otcovy strany začali pomalu o nové paní mluvit. Babička nám špitla, že se to všechno nemuselo stát, kdyby mamka netrvala na rozvodu. Takže mamka může za rozvod? Co tím myslela? Nelíbí se mi, když dospělí něco utrousí mezi řečí a nic nevysvětlí.

Nevěděla jsem, kde je pravda. U tatky říkají jednu věc a u mamky říkají něco jiného. Rodiče spolu nekomunikují, vzkazují si něco přes nás. Není mi to příjemné. Nejsem poštovní holub a neumím tak dobře vyřizovat vzkazy. Nechci nikomu ublížit. Proč si to neřeknou osobně? Mamka často brečí, my nevíme, jak jí pomoci. Nevíme samy, jak se s novými situacemi poprat.

Jak to vidím dnes?

Se sestrou jsme se v tom nějak plácaly. Každá strana nám tvrdila něco jiného a my nevěděly, kde je pravda. Z mého pohledu bylo nejhorší to, že rodiče spolu nedokázali, byť minimálně, komunikovat. Dlouho jsem jim měla za zlé, že jejich reakce jsme měly tomu druhému tlumočit my. Proč? Pokud se spolu nedokázali bavit, měli využít nějaké poradenské pomoci jako je například mediace nebo rodinná poradna.

Mami, tati,
já nejsem
poštovní
holoubek!

4. kapitola

Přišly Vánoce. Na štědrý den jsme byli s mamkou a prarodiči. S Terezou jsme dostaly potřebné dárky a nějaké maličkosti. Druhý den jsme odjížděly na dva dny k taťkovi. Dostaly jsme spoustu dárků. Byly to hlavně drahé dárky, dokonce i peníze. Následující den jsme jeli na oběd do města. Před obědem se nás taťka zeptal, zda by nám nevadilo, kdyby s námi šla i jeho nová přítelkyně. Byla jsem mrzutá, ale zároveň i zvědavá na to, jaká je. Kvůli komu táta mamku opustil?

Na oběd s přítelkyní jsem nakonec přikývla. Při jídle jsme skoro mlčeli, občas se taťka nebo jeho přítelkyně Klára na něco zeptali. Vypadala starší než taťka. Měla pro nás samozřejmě dárek. Byl to opět drahý dárek.

Když jsme se vrátily od taťky, ukázaly jsme mamce, co všechno jsme dostaly. Mamka začala být smutná, věděla, že není schopná nám takové dárky pořídit. My to také věděly. Ano, bylo to příjemné dárky dostat, to je pravda, ale pokud bychom je nedostaly, tak by nám asi stejně nechyběly.

Jak to vidím dnes?

Dnes vidím, jak si nás taťka s Klárou chtěli koupit. Připravovali postupně půdu pro to, aby mamce ublížili, a abychom se sestrou šly bydlet k nim. Mamku před námi ponižovali. Říkali, že nám nemůže dát to, co oni. U taťky to bylo divadlo o spokojeném, a hlavně materiálním životě. U mamky, babičky a dědy byl domov, zázemí. Tam si na nic nehráli. Myslím, že se taťka tenkrát nechal hodně ovlivnit přítelkyní a způsobilo to četné nepřijemnosti.

Předvánoční

nepatřičkování

5. kapitola

Při dalších návštěvách u taťky se začalo stávat to, že nám tu a tam komentoval, jak chodíme oblékané. Nelíbilo se mu, že nám teta šije oblečení. Prý to vypadá divně a jestli nám máma nemůže koupit něco „pořádného“. Dostávaly jsme přednášky, jak se máme chovat a jak oblékat. Časem nám představoval školy, na které bychom měly jít studovat.

Byly to monology. Bály jsme se cokoliv namítat a mnohdy i odpovídat, protože pak následoval rozbor. Slýchaly jsme, že naše představy a plány budou mít špatné následky a ať se konečně nad sebou zamyslíme.

Taťka chtěl, abychom k němu šly bydlet. Žili bychom i s Klárou a jejím mladším synem všichni dohromady, že prý by to pro nás bylo lepší. O mladším synovi mluvili všichni jako o našem bratrovi. Náš bratr to ale nebyl, nechtěly jsme žádného bratra, ani Kláru a už vůbec ne s nimi bydlet. Máme mamku a chceme bydlet s ní, ale neuměly jsme to na rovinu říct. Byly jsme z těch nápadů a komentářů už celé otrávené. Dopadlo to tak, že jsme mlčely.

Dál jsme ale žily s mamkou a měli se společně dobře. Stalo se, že mamka musela odjet pracovně do zahraničí, na tři týdny, a my zůstaly doma o prázdninách s dědou a babičkou. Denně jsme si s mámou všichni telefonovali.

Pak přišel povinný víkend u taťky. Táta měl opět všemožné výtky a nelíbilo se mu, že nás mamka nechala tři týdny samotné a odjela si na dovolenou. Moc dobře přitom věděl, že neodjela na dovolenou, ale pracovně. Prý jsme mohly být celé tři týdny u něj nebo u jeho přítelkyně.

Za nějaký čas nám mamka sdělila: „Holky, bude to teď pro nás náročnější, taťka chce, abyste bydlely s ním, že prý se o vás nedovedu postarat a u něj vám bude lépe. Chce vás do péče, čeká nás návštěva na OSPODU, u sociální pracovnice, a návštěva psychologa. Co vy na to?“ Co na to tak asi můžeme říct? „Mami, my chceme bydlet tady, s tebou!“

Navrhuji řešení.
Rozdělte mě napůl!

S Terezou jsme obě křičely. Mamka nás chlácholila, říkala, že udělá vše pro to, aby to zůstalo tak jak je. Bohužel se ale soudu ani psychologům nevyhneme. Budeme to muset zvládnout.

Tenkrát jsem celou noc nezamhouřila oči a představovala si, jak asi bude probíhat návštěva u psychologa a schůzka se sociální pracovnící. Budou s námi o samotě nebo budeme muset mluvit před mamkou a tatškou? Ach jo, těch myšlenek a otázek je tolik. Kdo mi poradí?

Jak to vidím dnes?

Skoro vše, co jsme tenkrát se sestrou dělaly, bylo, dle táty, špatně nebo s připomínkami. Musely jsme všechno obhajovat a vysvětlovat. Následně to analyzoval a většinou nedoporučoval nebo neschvaloval. Bylo to těžké období. Neustále jsme byly posuzovány a shazovány. Myslím, že se to na nás dost podepsalo, protože i po letech se bojíme nahlas říct vlastní názor a obhájit si ho. Nevěříme si a podceňujeme se. Vyvolání soudní tahanice bylo podle mě úplně zbytečné a ničemu nepomohlo. Asi to nepochopím do konce svého života, proč do toho tatka tenkrát šel. Další nepříjemnosti pro nás i mamku. Nejistota, strach a obavy z toho, co bude dál, pokud to tatškovi a Kláře vyjde.

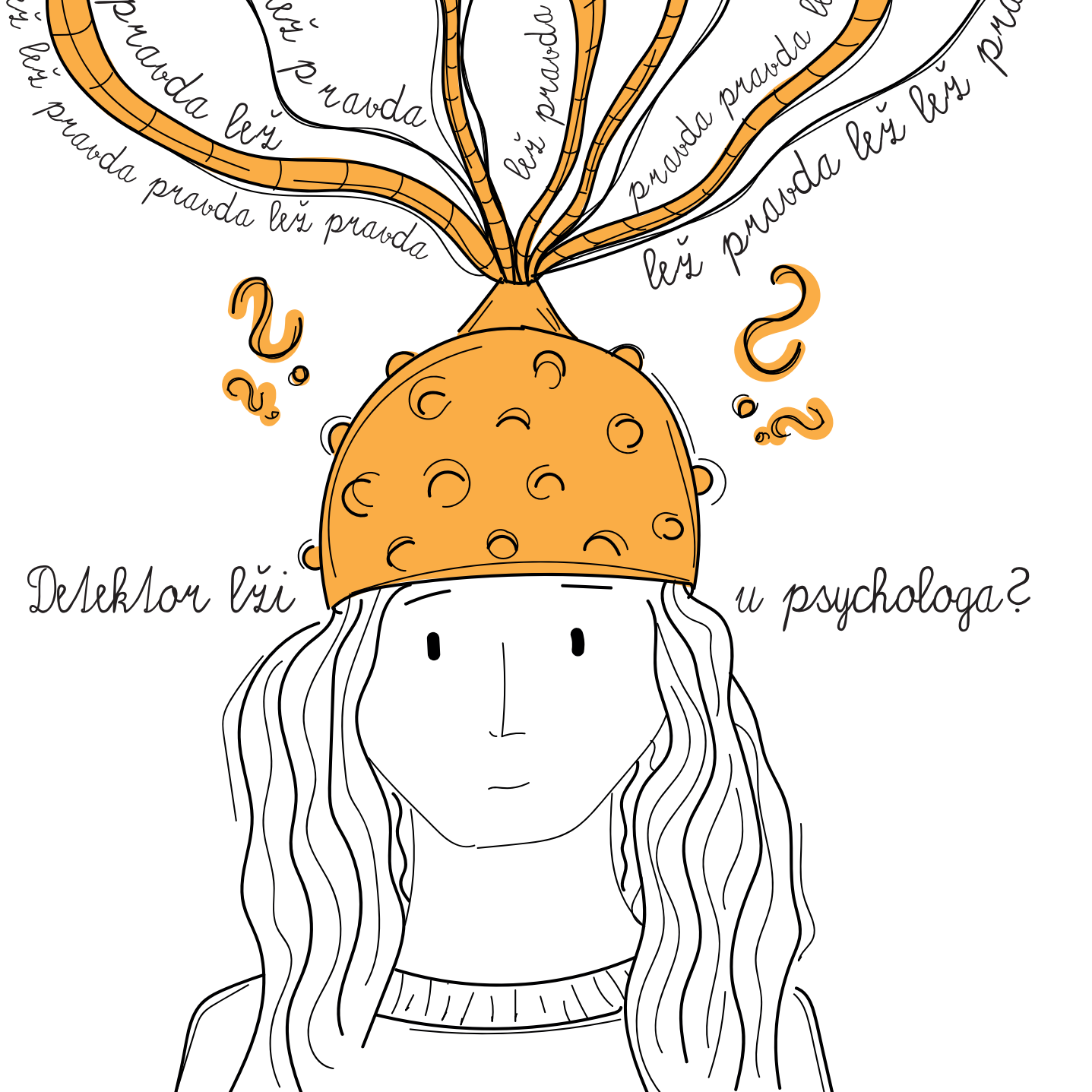
6. kapitola

V budově okresního soudu nás čekala sociální pracovnice, nejdříve mluvila s mamkou, pak jsme přišly na řadu my se sestrou. Paní z OSPODu byla milá, usmívala se, ptala se, jak se máme, co ve škole, co nás baví a nebaví, jak se nám bydlí u babičky s dědou. Zda jezdíme k tatkově rády, jak to tam probíhá, co tam děláme. Ptala se i na Kláru, jestli si s ní rozumíme, jak často se vídáme a tak podobně.

Následovala schůzka s psychologem. Byla podobná, stejné otázky, plus nás čekaly ještě nějaké testy. Kreslily jsme různé obrázky a postavy, vyplňovaly a doplňovaly různá slovní spojení a v počítači jsme přiřazovaly barvy k osobám – mamce, tatkově. Vše uteklo celkem rychle, na chodbě jsme potkaly tátu, který nás chtěl pozvat všechny do cukrárny, ale mamka odmítla. Maminka se nás ve vlaku ptala, jak to vše probíhalo a na co se nás ptali. I když to nebylo zas až tak náročné, nechťelo se nám o tom moc mluvit. Byly jsme plné dojmů, pocitů, obav a strachu, zda jsme neřekly něco špatně. Vůbec jsme nevěděly, co z toho bude. Během pár dalších měsíců jsme s Terezou absolvovaly další návštěvy u psychologa.

Soudní líčení proběhlo a dopadlo to dobře. Mamka však byla utrápená. Tehdy nám řekla: „Holky, pokud se taťka neodvolá, zůstáváte u mě, k tatkově budete jezdit jako doposud. Bylo to hodně nepříjemné, pomlouval mě u soudu a dělal ze mě blázna. Peníze, které mi na vás neposílal, musí doplatit a má stanovené výživné, tak snad začne platit. Pokud vše doplatí, pojedeme někde na dovolenou, jo?“ My jásalý. Spadl nám kámen ze srdce. Měly jsme radost, že nás nečeká stěhování někde, kde se necítíme dobře.

O víkendu u taťky se samozřejmě řešil soud. Táta tvrdil, že naše psychologické posudky jsou podvrh, pan psycholog že je mamčin známý a jak že to mohl soud brát v úvahu. U taťky s Klárou jsme se, podle něj, mohly mít lépe. Tentokrát přednáška neměla konce. Uvědomí si někdo, že jsme děti? A že nechceme neustále řešit hádky a tahanice

Detektor lži

u psychologa?

mezi rodiči? Problém je, že nevíme, jak to dospělým sdělit. S taťkou jsme nikdy moc komunikovat neuměly, byl často pryč, o víkendech měl sporty, přes týden byl v práci do večera. Několik let nebyval doma ani v týdnu. Čas od času si na nás nějakou chvíli vymezil, pak to byla i zábava. Celkově mezi námi ale moc komunikace neproběhlo. Musely jsme poslouchat, jinak bylo zle. Měly jsme z táty respekt. Pamatuji si, že jsme za ním vždy se sestrou posílaly mamku, aby se na něco zeptala nebo mu něco vzkázala.

Jak to vidím dnes?

Návštěva psychologů pro nás nebyla až tak nepříjemná a zatěžující. Konečně se někdo zeptal na to, jak vše vnímáme a prožíváme, co bychom si přály a chtěly, jaké máme plány a co nás baví. Také nám někdo vysvětlil, co se děje, jak to rodiče mezi sebou mají, co zvládají a nezvládají. Bylo pro mě přínosem slyšet, že je to mezi nimi a ať se pokusíme si nebrat jejich problémy do hlavy. Mamka pro nás dělala vše, co zvládla. Sama si mnohdy odpírala, jen aby dopřála nám. Muselo být svazující vědět, že taťka pozoruje každý její krok a čeká na každou chybičku. S penězi dokázala vždy nějak vyjít, i když jsme jich neměli tolik, zvlášť když taťka nějaký čas neplatil. Má můj obdiv, že to psychicky ustála.

7. kapitola

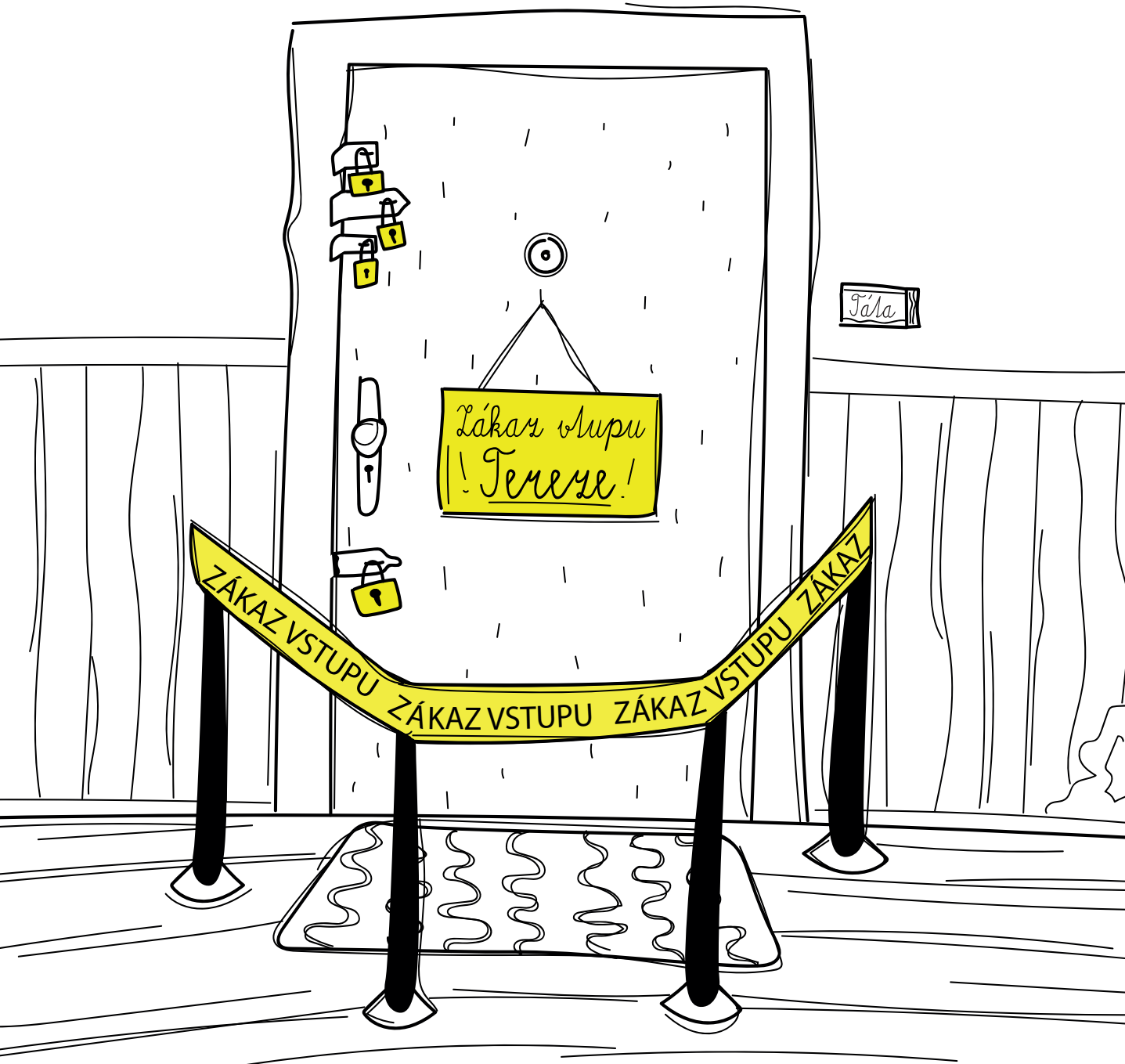
Nastala doba, kdy šla Tereza na střední školu. Časem si našla i kluka Pavla. Táta to brzy zjistil a nelíbilo se mu to. Domlouval jí, že má na randění ještě dost času. Dokonce se pustil i do Pavlovy rodiny. Nechápala jsem, co je špatně. Podle mamky byla Pájova rodina normální, byli to všichni hodní a pracovití lidé.

Tatka opět obnovil soudní proces o úpravě styku s tím, že nás mamka nezvládá a my se scházíme a přátelíme se špatnými kamarády. Nelíbily se mu ani mé kamarádky, prý mě strhávají dolů a já mám navíc. Ani tomu jsem nerozuměla. Moje kamarádky se učily dobře, možná i lépe než já a nic špatného jsme nevyváděly.

Kvůli soudu jsme absolvovaly znova psychologické pohovory a posudky. Tentokrát ale u jiného psychologa, aby to tatka nenapadl. Měly jsme na tatku vztek, braly jsme to tak, že nám všem chce nějak ublížit. Vždyť přeci neděláme nic špatného. Soud naštěstí dopadl obdobně jako dříve a já měla radost. Bohužel to ale neznamenal, že by soudní oplétačky jednou pro vždy skončily.

Terka slavila osmnáctiny a táta jí nabídl, že výživné bude posílat jí a ne mamce. Sestra kývla. Mamce se to ale nelíbilo. Aby hádek nebylo málo, tentokrát spor vyvolala ona. Podala totiž k soudu jménem zletilé sestry stížnost, že otec neplatí výživné. A bylo zle. Táta přijel a byl hodně rozčilený. Křičel na Terezu, jak je možné, že na něj poslala k soudu stížnost, že neplatí výživné, když se domluvili, že jí bude dávat peníze osobně. Prý to teď musí vysvětlovat v práci. Je to ostuda, že dá dcera otce k soudu. Prohlásil, že s ní nechce nic mít a odjel.

Na povinné víkendy jsem k tatkovu jezdila už jen já. Bylo to hrozné, být tam sama a neustále slýchat, jak si to sestra mohla dovolit, proč to udělala, když se na tom domluvili. V jeho práci se vše zkomplikovalo, neustále tam musí táta vše vysvětlovat, celé je to sledováno a je to nepřijemné.

Zákaz vstupu!
Tereze!

ZÁKAZ VSTUPU ZÁKAZ VSTUPU ZÁKAZ VSTUPU ZÁKAZ

Táča

Necítím se tu
dobře!

?

Kda

Jak tohle dopadne?
m.

Nechci nikoho ztratit!

?

Půjdu do děčáku?

x x x

Co se mnou bude?!

Kdo za to může?

Lístanu sám?

paměť?

nejistota

Tereza na sobě nedávala nic znát, ale myslím, že jí to dost trápilo. Odesla to ona. Kdybych byla o rok starší, docela možná bych v její situaci byla já. Myslím, že se už tak křehký vztah mezi ní a tátou dost pokazil.

Jak to vidím dnes?

Verdikt soudu byl nakonec stejný jako dříve. Rizika v soužití u mamky s jejími rodiči nejsou, prospěch máme v normálu, vztahové vazby našemu věku přiměřené. Naštěstí.

Dodnes nechápu, proč na tom taťka tolik lpěl, abychom byly u něj. Byl pracovně vytížen, o víkendech se věnoval sportům. Vyčítal mamce něco, co za prvé nebyla pravda a za druhé, co on sám by asi nedokázal splnit.

Nezvládnutá komunikace mezi mamkou a taťkou nám se sestrou hodně ztrpčila život. A my byly slabé s tím něco udělat. Vlastně stačilo jen pár slov. Ani jeden z nás to nezvládl. Dávala jsem tentokrát vinu asi více mámě. V mamce to po tom všem bouchlo a ihned jednala. Bohužel ale nedomyslela následky a čekalo nás nepříjemné, asi roční, období. Škoda, že tenkrát rodiče nevyužili pomoci od nějaké poradny, mohli si sami, ale i nám, ušetřit řešení nepříjemných věcí a situací.

8. kapitola

Období rozhořčení a trpkosti trvalo asi rok. Pak byli táta a ségra schopni se sejít. Konal se společný oběd, který byl bez komplikací a ani se k loňskému incidentu nikdo nevracel. Bylo to fajn. Od té doby občas jezdila Terka k taťkovi na víkendy se mnou. Měla jsem z toho radost. Měla jsem pocit, že se tím vše nějak zklidnilo. Taťka už nemíval časté dlouhé monology. Probíhalo vše tak nějak v klidu. Konečně.

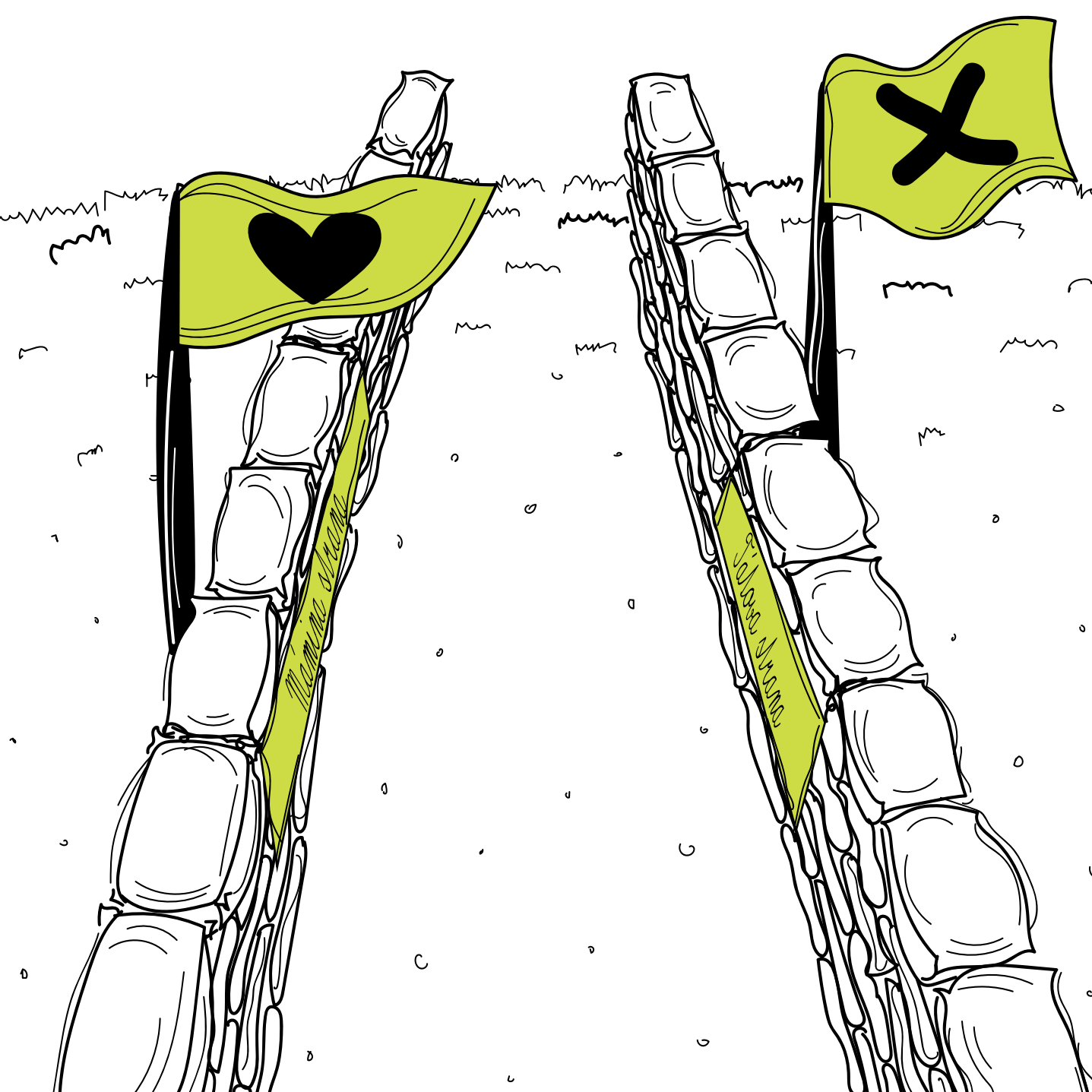
Mamka si našla přítele. Byl hodný a moc fajn. Máma se konečně začínala usmívat a tak nějak zářila. Měly jsme radost, že i v naší rodině, začíná být vše „v normálu“.

Na jedné frontě klid, na druhé se rodil nový boj. Táta se rozcházel s Klárou. Začaly soudní tahanice o majetek. Bývalá přítelkyně získala společné přátele a kamarády na svou stranu a ti křivě svědčili u soudu. Taťka byl v zaměstnání sesazen a převelen do jiného města. Klára se snažila na svoji stranu získat i nás se sestrou, několikrát nás pozvala na oběd a přinesla dárky. Dokonce volala i naší mamce, ať svědčí u soudu, že jí taťka přeci ublížil. Mamka to odmítla.

Taťka moc nekomunikoval, jen nás ujišťoval, že je to hodně nepříjemné, ale že se z téhle situace dostane. Říkal, že to zvládne.

Jak to vidím dnes?

Byla jsem ráda, že sestra s taťkou opět navázali kontakt a že k taťkovi jezdíme zase spolu. Přednášky u taťky ustaly. Taťka měl jiné starosti, než nás sledovat a analyzovat. Myslím, že v této době si prošel krušným životním obdobím. Mívala jsem na něj často vztek, ale bylo mi ho teď líto. Za spoustou nepříjemných věcí stála Klára. A to i teď konečně taťka prohlídl a zjistil, co je bývalá přítelkyně zač. Na něco už však bylo pozdě. Nikdo už nám ty bezstarostné dětské chvíle nevrátí. Bude to navždy v nás.

9. kapitola

S Terezou jsme obě plnoleté, studujeme, k tatškovi jezdíme stále pravidelně. Nemusíme, ale jezdíme. Vztahy se celkem urovnaly, tatka už nás moc nekritizuje, jen lehce a čas od času. Vyslechneme si to a jedeme dál. Je momentálně sám.

Jeden víkend jsem za tatškou nečekaně zajela. Našla jsem ho spícího v obýváku. Nemohla jsem ho vzbudit. Dýchal tak zhluboka. Zkoušela jsem ho vzbudit snad hodinu a nic. Pak jsem uviděla pod stolem rozpitou lahev alkoholu.

Asi po další hodině se mi tátu podařilo probudit. Byl trochu mimo a překvapený, jinak v pořádku. Potom se mi rozplakal v náručí. Nevěděla jsem, jak reagovat. Začal se omlouvat za Kláru. Říkal, že nevěděl, že to takhle vše dopadne a omlouval se i za těch sedm let. Pověděl, že ví, že nám to s mamkou znepríjemňovali. Stydí se za to a také ho mrzí vztah s Terezou, jak se spolu rok nebavili a zda mu můžeme alespoň trochu odpustit. Takhle jsem tatku neznala. Bylo to pro mě těžké, vidět ho na dně. Vztek jako by ze mě vyprchal, bylo mi ho líto. Chtěla jsem u něj zůstat přes noc a dát na něj nějak pozor, ale poslal mě domů, ráno že mi zavolá, ať nemám strach.

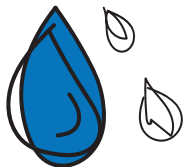
U nás to teď vypadá tak, že mamka je stále s přítelem, odstěhovala se k němu do bytu. My zůstaly se sestrou bydlet u babičky a dědy. Mamky přítel je na nás moc hodný. Na ní je vidět, že je šťastná a že už rozvod s tatškou pustila z hlavy.

Tatka má nyní novou partnerku. Navštěvujeme se, voláme a řešíme běžné záležitosti. Už máme snad všechno zlé za sebou. Sedm let trápení a breku je za námi, snad už teď bude lépe!

1. nok

2. nok

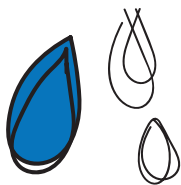
3. nok

4. nok

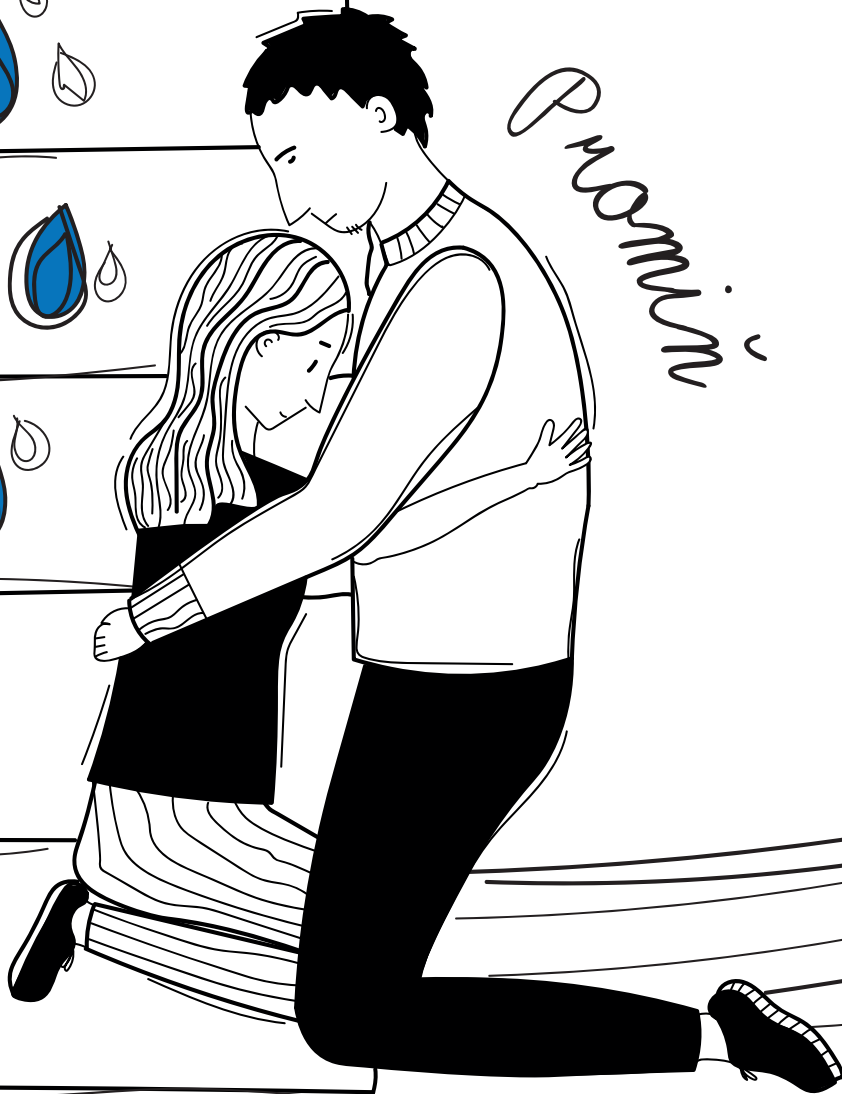
5. nok

6. nok

7. nok

Jak to vidím dnes?

Příhoda s tátou pro mě byla velmi silným zážitkem, na který nikdy nezapomenu. Uvědomila jsem si, že taťka nikdy neuměl moc dávat najevo city. Že by nás někdy objal, když jsme byly malé holky, si nepamatuji.

O to víc mě jeho reakce ten den překvapila. A i to, že přiznal, že k nám i mamce se nechoval nejlépe. Že nás má strašně rád a přál by si, abychom mu vše odpustily. Hodně pro mě tato slova tenkrát znamenala.

Dlouho mamka nebyla schopna taťkovi vše odpustit. Teď je ale šťastná, má vedle sebe partnera, který je pro ni oporou. Na moji svatbu nechtěla jít, pokud tam bude taťka. Nakonec jsem jí nějak přesvědčila a oba to důstojně zvládli.

Na komunikaci je ale stále co zlepšovat. Se sestrou taťkovi neumíme dodnes moc říkat ne nebo že se nám něco nelíbí. Bohužel tím někdy trpí naši partneri. Ale věřím, že bude jen lépe.

Proč se neumíte domluvit?

Co se to děje?

Jak si mám poradit?

Ustaneme samy?

Co s námi bude?

Nechci o ně přijít.

Nechte mě
být!

Chci mít rodinu!

Potřebuju rodinu...

Provedla jsem
něco?

Proč? Proč?
Proč? Proč?
Proč? Proč?
Proč? Proč?
Proč?

Odborný názor nejdobrnějšího dospělého.

Pan psycholog

Jak to vidí odborník?

Hodně krátce shrnu příběh, který máte ještě v živé paměti. Otec Káji a její starší sestry opouští rodinu. Později začne žít s přítelkyní. Ta si je zpočátku kupuje dary a později nutí jejich otce, aby je u soudu získal do vlastní péče. Pro dívky to znamená výslechy na úřadech, psychologická vyšetření, čekání na výsledky soudu. Otcí soudy nevyhověly, ale Kája se sestrou za ním a jeho přítelkyní poslušně jezdí každých čtrnáct dní. Vidí zničenou matku. Kája a sestra se neumí bránit nátlaku, který na ně vyvíjí jejich otec a jeho přítelkyně. Nakonec vztah otce s tou druhou ženou končí a dochází ke smíření s dcerami. To již matka má nového partnera a je šťastná. Relativně dobrý konec. Léta nejistot, smutků a zoufalství však nikdo z dětské duše nevymaže. Vždyť to celé trvalo sedm dlouhých let

Příběh je ukázkou toho, jak to ti dospělí neumí. Kdyby se na těch sedm let díval shůry Marťan, co vše by viděl! Otce, který podléhá nové partnerce a neumí si vůbec představit, jak zle je dívkám. Zničenou matku, která bojuje o dcery. Dívky, které víkendy tráví tam, kde jim není dobře.

Jak by měl vypadat rozchod rodičů, tak, aby děti netrpěly? Teď chvílku přestaňte číst a představte si to. První, co vás asi napadlo je, že byste chtěli říct: „Nedělejte to!“ Hned potom: „Proč to chcete?“ a vzápětí přijde otázka: „Co bude se mnou?“

Dlouho před rozvodem se rodiče mohou měnit – táta už není takový, jakým býval, máma je častěji ubrečená, oba se hádají. I velmi malé dítě vnímá, že se něco nedobrého děje.

Nemyslete si, že něco vy, jako děti můžete urovnat. Znáám trojkaře, co začali nosit samé jedničky. Nepořádníky, jejichž pokoj byl najednou uklizený a bez jediného smítka prachu. Kvůli vašim známám ve škole a rozházenému pokoji se rodiče nerozvádějí. Oni se rozcházejí, protože si nerozumí, protože jeden z nich se zamiloval do někoho jiného, protože ten druhý třeba začal pít alkohol. Těch protože může být celá řada.

Při čtení příběhu Káji je dobré položit si dvě otázky: 1) co bych mohl na jejím místě udělat pro sebe a 2) co bych mohl po rodičích požadovat? Najít si někoho, komu věřím – může to být například babička, děda, teta nebo paní učitelka, a svěřit se. Mám právo vyslovit své přání, třeba takové, že chci být po rozvodu víc s mámou, nebo tátou.

Pokusme se nyní sestavit krátký seznam toho, co dítě při rozvodu rodičů potřebuje od obou slyšet.

1. Oba tě máme rádi a zůstáváš náš.
2. Budeme se o tebe nadále starat a nikdy tě neopustíme.
3. Vždycky tě vyslechneme a budeme mít na paměti tvá přání.
4. My rodiče se budeme k sobě chovat slušně a nebudeme se navzájem pomlouvat.
5. Nebudeš-li čemukoli rozumět, zeptej se.

Na koho se obrátit, pokud si nevíš rady?

Peznam kontakty

Kontaktní místa:

Centrum mladé rodiny Milísek, z.s.

Sažínova 763

399 01 Milevsko

Tel.: 723 407 029, 723 449 409

Město Milevsko - odbor sociálních věcí

nám. E. Beneše 420

399 01 Milevsko 1

(přízemí nová budova radnice, kancelář č. 117)

Arkáda – sociálně psychologické centrum, z.ú.

Husovo náměstí 2/24

397 01 Písek

Tel.: 382 211 300

E-mail: info@arkada-pisek.cz

Arkáda - pobočka Milevsko

Nám. E. Beneše 123

Tel.: 382 521 300

E-mail: milevsko@arkada-pisek.cz

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež sv. Františka z Assisi

Hůrecká cesta 227

39901 Milevsko

Mob.: 731 604 444

Pedagogicko-psychologická poradna – pracoviště České Budějovice

Nerudova 859/59

370 04 České Budějovice 3

<https://www.pppcb.cz/>

Tel.: 387 927 154

Mob.: 723 392 134

E-mail: poradna.info@pppcb.cz

Pedagogicko-psychologická poradna – pracoviště Tábor

Martina Koláře 2118

390 02 Tábor

Tel.: 381 252 851

Pedagogicko-psychologická poradna – pracoviště Písek

Erbenova 722

397 01 Písek

<https://www.pppcb.cz/pisek>

Tel.: 382 213 387

Mob.: 724 831 376

Email: poradna.pisek@pppcb.cz

Mám s kým mluvit!

Jsem vyrovnaný

Komunikuji!

Lačínám tomu rozumět!

Nepřijdu a
rodice!

Není to moje vina!

Překonáme to!

Mám se
na koho
obrátit!

**ZVLÁDNEME
TO!**

Vydalo Centrum mladé rodiny Milísek, z.s.

Náklad: 400 ks

Tisk: PBtisk a.s.

2021